

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Razkol med radikal.

Ko je bila na petkovi seji radikalne stranke izrečena vladi zaupnica in so doživeli pašičevci svoj najtežji poraz, je vstal g. Uzunović in izjavil, da ni nobenega razkola med radikalni in zato pozivlja pašičevce, da bodo ravno tako sodelovali v vladi in v klubu ko dosejajo. Malo prepričujoča je bila ta izjava g. Uzunovića in pašičevci so se tudi takoj na to potrudili in izjavili, da takih platoničnih obljub ne potrebujejo ter napovedali Uzunoviću vladi boj.

Jasno je, da bodo svojo napoved tudi izvršili, ker jim sploh nič drugega ne preostane. Če bodo aktivni, če bodo delali vladi neprijetne, potem morejo še vedno upati na kak kompromis, ki jim ohrani vsaj nekaj političnega vpliva. Pašičevci pa morajo brezpogojno postati politično nepomembni, ker bi politični svet njih pasivnost razlagal le kot slabost in popolno nemoč.

Razkol v radikalni stranki torej obstoji in tega se ne da tajiti. Z razkolom pa je ustvarjena tudi čisto nova situacija v naši notranji politiki in zato ima radikalni razkol velik pomen za vso državo.

V demokratičnih krogih se je vedno upalo, da bo razkol v radikalni stranki nujno povzročil zmago pošteno p. litike in konec korupcije v državni upravi. Tudi se je upalo, da se prične pri nas z razkolom v radikalni stranki res jugoslovanska, demokratična in decentralistična politika. Vse te nade so silno pretirane in se ne bodo uresničile.

Predvsem treba poudariti, da v vsem razkolu igrajo politična načela mnogo manjšo vlogo, ko pa osebna vprašanja. Treba pogledati samo imena radikalnih poslancev, ki so glasovali za ali proti vladi. — Dr. Velizar Janković, dr. Laza Marković za vladu, Andra Stanić, ki je vedno slovel kot poštenjak, pa proti. Glasovanje v radikalnem klubu prav res ni bilo nobeno očiščevalno delo, temveč samo posledica boja za osvojevanje Pašičeve zapuščine.

Če pa ne bo razkol v radikalni stranki povzročil direktno nove politike v vladi, pa jo bo indirektno sigurno povzročil. Brez pašičevcev vlada namreč nima večine in mora si poiskati novih zaveznikov. Da pa te dobi, mora narediti gotove koncesije. Tako je jasno, da Jovanovićevci ne bodo odnehali od svojih obtožb proti R. Pašiću, enako jasno pa je tudi, da ne bo stopila SLS v vladu, če se ne bo kurz vladne politike obrnil v demokratično smer. In jasno je končno tudi to, da ima sedaj HSS vse drugačno stališče in da lahko z neprimerno večjim uspehom zahteva izvedbo vladnega programa.

Vse to so pozitivne strani razkola v radikalni stranki in vse to mora opozicija izkoristiti, ali pa bo radikalni razkol ostal brez efekta.

Poraz pašičevcev je težak, vendar še ni izrečena zadnja beseda. Naj bo jedro nasprotja še tako osebno, vendar se da boj vedno drapirati z lepimi gesli. In pašičevci bodo to tudi poizkusili in zato že usmerjajo svoje topove v prvi vrsti proti HSS. Razvili bodo torej velikosrbsko propagando in s plemenskim gesli skušali utrditi svojo moč. In da bodo na tem polju našli zaveznike, bo poskrbela SDS, ki še vedno sanja o srečnih časih »nacionalnega« blok. Tako moremo priti do nove grupacije in do odločilnega boja med centralističnim in demokratičnim načelom. V tem boju ne bo radikalni centrum zanesljiv zaveznik, temveč bo večno skušal s kompromisarstvom ustreči veleerbatvu.

Zato je nujno potrebno, da demokracija po radikalnem razkolu podvoji svoje delo, ne se pa uda sanjam, ko da bi bilo

Izpremembe v vladi šele po obilnih volitvah.

Beograd, 3. januarja. Uzunović ni bil v teku včerajšnjega dne v predsedništvu vlade. Šele proti večeru je prišel v svoj kabinet in je potem ob odhodu izjavil novinarjem, da Simonović in Miletić nista podala ostavke.

Kaker se doznava, Miletić in Simonović v resnici nista podala pismene ostavke, ampak sta jo napovedala samo ustmeno p. d. pogojem, ako se ne sprejmejo nekatere nujne zahteve v pogledu izprememb v vladi. Tako ta ostavka tudi ni bila vzeta v pretres ministrskega sveta. Ako bi bila ta ministra podala ostavko, bi določil Uzunović nekoga, ki naj ju zamenja v njihovih položajih. Ker pa se to ni zgodilo ni bil nihče določen.

V političnih krogih se smatra, da s te strani situacija nikakor ni resna in da bo Uzunović na vsak način vzdržal situacijo do 25. t. m. in bo najbrž šele potem za-

šel z razčiščevanjem situacije. Uzunović je mnenja, da vsa situacija v radikalnem klubu poziva na sentimentalnih momentih in on ne namerava nič ukreniti, da bi uredil to situacijo, temveč misli, da se bodo nezadovoljneži sčasoma sami pomirili. Poleg tega sta se med nezadovoljneži pojavili dve struji. Ena struja želi, da naj se ves spor ne prenese izven kluba, druga pa hoče, da se to nezadovoljstvo polaze tudi v narodni skupščini in da se tam izreče Uzunoviću nezaupnica.

Uzunovića okolica smatra, da nima je smisla p. g. i. radi alne opozicije, v kolikor se nanaša na HSS, ker bi sprejema teh odnošajev mogla vplivati tudi na zunanjo politiko. Ako se Uzunović ne bi posrežilo sanirati politike v radikalnem klubu, si bo prizadeval, da na laž drug način stabilizira situacijo. Ako pa nau to ne bo u. pel, bo šel na volitve.

Klasična izjava Uzunovića.

Beograd, 3. januarja. Včeraj ni bilo nikakih izrazitejših političnih dogodkov.

Uzunović je bil na dvoru od 11. do 12. Dasi je izjavil novinarjem, da je bil samo na maršlatu dvora, vendar se smatra, da je bil v avdienci in da je kralju poročal o razvoju političnih dogodkov. Uzunović je rekel novinarjem ponovno, da je bil pri ministru dvora. Na vprašanje, ali sta Simonović in Miletić podala ostavko, je Uzunović izjavil: »Sivar je taka, kakršna je.«

Glede na vest, da je došel v Beograd Aca Stanojević in da ga je pozval Uzunović, je ta rekel, da ga ni pozval in da o tem sploh nič ne ve.

Včeraj je bila konferenca radikalnih ministr. v, na kateri se je razpravljalo o današnji seji finančnega odbora in o delu tega odbora. Smatra se, da se bodo vsi politični dogodki odg. dili dalje, da minejo pravoslavni prazniki.

PREDSEDNIK FINANČNEGA ODBORA PRI KRALJU.

Beograd, 3. januarja. Včeraj ob 5. je bil od kralja sprejet v avdienci predsednik finančnega odbora dr. Radonja. Ko je odhajal z dvora, je izjavil novinarjem, da je poročal kralju o delu na proračunu za prihodnje proračunsko leto. Finančni odbor se sešane danes k seji, da začne z načelno razpravo o proračunu za leto 1927-1928.

»ECHO DE PARIS« O JUGOSLAVIJI.

Paris, 3. jan. »Echo de Paris« je objavil večerj članek, v katerem se bavi s sestavo jugoslovenske vlade, to je pete vlade gospoda Uzunovića v zadnjih 8 mesecih. »Echo de Paris« pravi: Kljub raznim neprilicam prihaja v jugoslovenskem političnem življenju do izraza veliko delo, ki obstoji v združitvi zastopnikov stare Srbije in Hrvatske v eno vladu. Kralj Aleksander, ki se je proslavil v bojih svetovne vojne, je sedaj pravi gospodar v kraljevini. Italijansko-albanski pakt je zrušil dr. Ninčić in preprizal njegove račune o zblizanju Italije in Jugoslavije. Niti Srbi niti Hrvatje niso niti na manj razpoloženi, da bi sprejeli ekspanzije Italije na njih levi strani. Oni bodo zahtevali in si poiskali jamstev proti uničenju sedanje balkanske države.

»Echo de Paris« trdi, da je baron Aloisi te dni izmenjal s Husein begom Vronijem pisma, ki ublažujejo akt od 27. novembra l. l.

INTRIGE PAŠIČEVCEV.

Beograd, 3. januarja. Nezadovoljneži v radikalnem klubu uporabljajo vsa mogoča sredstva, da bi napravili zmedo v političnih vrstah in pa čim večje nepravice današnji vladi.

Tako so včeraj nezadovoljneži razširili vesti, da je Stjepan Radić ubit. Ta vest se

sedaj že vse storjeno in da bo čas storil svoje. Razkol radikalov je demokraciji opomin k delu in to treba podčrtati!

je takoj razširila po celem Beogradu. Ministrstvo notranjih del je to vest takoj demantiralo. Isti ljudje so nadalje razširili vest, da je Pavle Radić umrl iz odbora zakonski načrt za likvidacijo agrarnih odnošajev v Dalmaciji. V »Politiki« je izšla pod podpisom predsednika tega odbora Komnenovića vest, da je ta verzija izzvala v vrstah Radićevе stranke veliko nezadovoljstvo. Toda take izjave ne more čajati Komnenović, ker je ravno on tisti, ki kot predsednik odbora sabotira delo v tem odboru.

UZUNOVIĆ ZA ODPLAČEVANJE MEDVOJNIH DOLGOV ANGLIJI.

London, 3. januarja. Kakor doznava list »Times«, bi morala jugoslovenska vlada plačati Angliji na vojnihi dolgovih skupno 31 milijonov 400 tisoč funtov sterlingov.

Uzunović je sporočil angleški vladi, da je jugoslovenska vlada v. l. na nadaljevali pogajanja za konsolidacijo teh dolgov napram Angliji.

VOLILNI SHOD TRUMBIĆA.

Split, 3. januarja. Včeraj je bilo v kinematografu »Karaman« zborovanje federalistov. Na tem zborovanju je govoril dr. Trumbić. O oblastnih skupščinah je dejal, da so to mehurčki od milnice, ki ne bodo narodu prav nič koristili. Priznava, da se pojavlja v naši notranji politiki nekaj preokret, odkar je umrl Pašić, ki je bil predstavnik centralizma in srbske hegemonije. Za tem je dr. Trumbić kritiziral našo zunanjo in notranjo politiko. O zunanji politiki je rekel, da smo sedaj postali popolnoma izolirani.

BOLEZEN RUMUNSKEGA KRALJA.

Bukarešta, 3. jan. Včeraj je prišel v Bukarešto zopet profesor Hartmann, kirurg iz Pariza, ki je že zadnjič izvršil operacijo na rumunskem kralju. Profesor Hartmann bo bolnega kralja znova pregledal in odločil, ali bo moral biti še enkrat operiran. Če bo to potrebno, bo kralj še ta teden odpotoval v Pariz.

Oblastni načelnik orjune v Solitu — ubit.

Split, 3. jan. Včeraj ob pol. 5. popoldne se je v Kaštelnovem pri Splitu pripetila krvav dogodek, ki je odmev dogodkov v mesecu avgustu p. l. Kot žrtve spopada je padel oblastni načelnik »Orjuna« Valenta Zic, ranjen pa je bil Milorad Zile. Kaker znano je meseca avgusta, pri znanem spopadu med radićevci in orjunaši padel kot žrtve radićevci Josip Grgina. Radićevci so označevali kot ubijalca Valenta Zica, toda Zica je bil od sodišča oproščen in spuščen na presto.

Včeraj sta se Valenta Zic in Milorad Zile z monotonim žolcem odpeljala na srehad v Kaštelnovi. Na obali ju je pričel al oče pokojnega Grgina. Grgin je pograbil Zica za roko in ga z nožem sunil v prsi. Nato je priskočil še brat pokojnega Grgina Mate in zabodel Milorada Zileja štirinajstkrat z nožem. Zic in Zile sta bila takoj odpelana v Split v bolnišnico. Valenta Zic je na večer v bolnišnici umrl. K smrtni p. stelji so prišli orjunaši z zastavo. Ranjeni je zastavo poljuboval in svečano izjavil, da on ni umoril pokojnega Grgina. Kmalu nato je Zic dihl.

Skoro ob istem času je prišlo v Kaštelnovem do spopada med nekim Jospom Mornarjem, njegovim sinom Antom mornarjem in pa med zemljoednikom Mijo Klismanovićem. Mornar je Klismanovića zabodel v prsi in ga smrtno ranil.

Oblasti so takoj odredile varnostne mere, da se preprečijo nadaljni spopadi in so poslele v Kaštelnovi močnejši oddelek crožništva.

SMRTNA NESREČA NA NOVO LETO.

Na Novega leta dan se je pripetila pri Št. Vidu ned Ljubljano težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtve. Zvečer ob četrt na 7 je vozil poslovodja ljubljanske firme S. z avtomobilom ob desni strani proti Ljubljani. Pri vasi Deb se mu je zaletel v motor neki 16 letni deček, katerega je avtomobil popolnoma zmrcvaril. Deček je v težkih mukah podlegel poškodbam.

PARASTOS ZA PAŠIČEM V ZENEVI.

Zeneva, 3. jan. Naš konzulat in ruska kolonija sta predvčeršnjim priredila parastos za pokojnim Nikolaj Pašićem. Prota Orlov je imel daljši govor, v katerem je proslavljaj plemenitost pokojnika in njegove zasluge za pravoslavje.

MUSSOLINI O NOVM LETU.

Rim, 3. januarja. Mussolini je imel ob priliki sprejema čestitk na žlane fašistovskega direktorja govor, v katerem je naglašal, da je bil leta 1926 postavljen temelj kooperativni državi in da bo v letu 1927 začela celokupna državna struktura funkcionirati po sindikalnih načelih.

AMERIKA NE PRIZNA SOVJETSKE RUSIJE.

Pariz, 3. jan. Po zanesljivih vesteh iz Washingtona ne odgovarjajo resnici vesti, da bi Amerika nameravala priznati Sovjetsko Rusijo. »Petit Parisien« prinaša iz Washingtona brzojavko, po kateri je neki višji funkcionar izjavil, da Coolidge nikakor ni voljan priznati Sovjetsko Rusijo.

SPORTNE VESTI.

Beograd, 3. jan. Včeraj sta igrala prvenstvo »Jugoslavija« in »Slavia«. Tekma se je končala s 5 : 1 v korist »Jugoslavije«.

Dunaj, 3. jan. »Slovani« je potakel »Wiener Sportklub« s 3 : 1.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Decentralizacija.

Oblastne in okrajne (srezke) skupščine prevzemajo doberšen del državnih poslov, ki so danes še v področju narodne skupščine (proračun) ter poedinih ministrstev. Ta razbremenitev mora biti efektivna. Dobiti mora izraza v državnem proračunu, tako na aktivni kakor na pasivni strani. S tem, da ministrstvo za javna dela, za šume in rude, za socijalno politiko, za narodno zdravje, za trgovino in industrijo, zlasti pa ministrstvo za poljedelstvo velik del svojih agend prevale na oblastne skupščine in vnejejo v njih kompetenco, se bodo prav izdatno znižali izdatki teh ministrstev. Tako materialni, kakor tudi oni za nameščence.

Nujno bo sledila redukcija gotovega dela nameščencev, ki danes pri velikih skupščinah opravljajo posle svojih ministrstev in ki z izpremenjenimi razmerami te poslane ne potrebuje. Ta redukcija pa mora biti zamo navidezna, zakaj te nameščence bo odslej rabila oblastna skupščina. Ustvariti bo treba junktim med redukcijo drž. nameščencev in prevzemom teh nameščencev po oblastnih in okrajnih skupščinah, odnosno oblastnih odborih. Sicer bi se vtegnilo zgoditi, da bomo zopet imeli nekaj uradniškega proletarijata več, za oblastno samoupravo pa bi si ustvarjali novo uradništvo. Na ta način bi bil učinek samo v tem, da bi zvišal državni penzijski etat, v oblastnih samoupravah pa ljudstvu naložili zopet novih bremen. Načelo mora biti, da v istem razmerju, v katerem oblastne samouprave prevzemajo posle centralnih (državnih) oblastev, morajo le ta biti razbremenjena. Varovati se moramo dvojne obremenitve, ako naj so oblastne samouprave v resnici v blagor ljudstvu.

V tem pogledu bo treba največje pazljivosti in kontrole. Poslanci oblastne skupščine morajo biti v najožji zvezi s poslanci narodne skupščine za dotično oblast, da preprečijo vsako zlorabo. Ministrstva so danes beati possidentes. Umevno je, da bodo skušala kljub razbremenitvi obdržati dohodke ter jih ev. porabiti v druge namene. Ob pravilni oddelitvi poslov na oblastne samouprave se morajo dosledno zmanjšati izdatki in potrebe dotičnih centralnih oblastev. Logična posledica temu je, da se zmanjšajo tudi njih dohodki, ki jih prejemale v obliki davkov. To vede do znižanja in do omiljenja državnih davkov. Znižani državni davki se na to pojavijo v obliki oblastnih davščin. Skratka, oblastne samouprave naj bi svojih davščin ne določale visoko nad mero v kateri so bili sled razbremenitve znižani drž. davki.

Ako torej pravim, da mora razbremenitev biti efektivna, tedaj hočem reči, da morajo centralna oblastva z zakonom o oblastni samoupravi določene posle dejanski prenesti na oblastno samoupravo, seba razbremeniti ter temu primerno znižati proračunske postavke tako pri izdatkih, kakor pri dohodkih (davkih).

Pravilna uporaba in spoštovanje zakona o oblastni samoupravi, pravo umevanje njenih nalog, p.jmovanje in izraba oblasti, ki je dana članom oblastne skupščine, nam daje napram sedanjemu stanju dejansko decentralizacijo. Izgleda sicer, kakor da je s tem le še prav neznačen del državnih poslov odtegnjen centralni upravi ter prenešen v področje poedinih samoupravnih teles. Toda če pregledamo kakovost teh poslov, vidimo, da

so to posli, ki zanimajo najširše plasti našega do 80 odstotkov kmetijskega naroda. Ako prepuščamo kompetenci oblastne skupščine skrb za poljedelstvo, živinorejo, vinogradništvo, sadjarstvo, gozdarstvo, pa zopet zgradbo cest, mostov, reguliranje potokov in hudecurnikov, odvratanje nevarnosti od povedenj, ukoriščenje prirodnih zakladov, ali celo zgradbo lokalnih železnic, pa zopet ustanavljanje kreditnih zavodov in vzajemnih zavarovalnic, kaj hočemo še več, da vstrežemo vsem očitnim in prikritim željam našega kmetovalca. Treba je samo še pravične razdelitve davčnega bremena, pa bo naš kmet — posito, da bodo oblastne skupščine na višku svoje naloge in da bodo glede svojih izključnih kompetenc imele svojo zaslonbo v narodni skupščini — malo vprašal po zakonodajni avtonomiji, »federalizmu« in podobnih geslih. Treba manje operirati s »slagerji«, pa tembolje izrabiti ustavo in iz nje izvirajoče zakone v onih delih, ki nudijo in obljublajo ljudstvu najširšo samoupravo. Če tolmačijo izvestni oblastni ustavo v svojem smislu, pa naj jo ljudstvo interpretira — v svojem. Zmaga končno mora biti na strani — ljudstva, ako se resno in smoteno oprimo dela.

Zakaj ni resnično, da je ustava tako pretirano centralistična, kakor se jo razkričava. Zakon o oblastnih samoupravah govori baš nasprotno. Centralistična je samo praksa, centralističen je zakrknjeni birokrat, centralisti so politiki, ki iščejo v tem svoje osebne ali svoje stranke koristi. Ustava nikjer ne zapoveduje, da mora kak akt preromati dvajset instanc in trideset referatov preden pride do ministrovega podpisa. Ustava ne predpisuje, da mora upokojenec čakati poldrugo leto, dokler ne dobi svoje borne pokojnine, ali udeva svoje udevnine. Ustava ne zahteva, da mora tvojca prošnja na povrnitev pomotoma vplačanih taks 50 Din iti svojo polzevo pot do glavne kontrole posrednih davkov v Beograd, dokler ti te bagatele po enem letu ne izplača — risum teneatis — tobačna tovarna v Ljubljani itd. itd. v neskončnost! To se pravi, ljudstvo zbadati s šivankami. To se pravi, v ljudstvu izpodkovati spoštovanje do državnih naših institucij, v njem gojiti nezadovoljstvo na prav umeten način ter mu sugerirati nepremišljena gesla. Upravičeno nezadovoljstvo je le naravni odgovor, reakcija na upravne metode birokratizma, ki v ustavi prav gotovo ne najdejo svoje opore.

Tu zastavimo svoj vzvod. Narodna skupščina, bi si pridobila nevenljivih patrikističnih zaslug, ako bi se poglabila v problem, kako rešiti našo upravo nasrečnega birokratizma, ki so ga moderne države že davno bile prebolele. In največjo uslugo svojemu od kralja mu poverjenemu položaju stori oni minister, ki bo največ svojih poslov znal prenesti na vel. župana, na finančne delegate, na razne »direktorje« v provinci. Ustava mu tega ne zabranjuje.

Veliki pomen realizacije oblastne samouprave leži v dejanski izvedbi principa samouprave, ki ga na celi črti priznava — naš državni osnovni zakon, ustava. Na nas je in skrbimo, da temeljno to načelo ne ostane samo na potrpežljivem papirju, ampak, da mu vdahnemo dušo in življenje.

Poraz pašičevcev v radikalnem klubu.

Za petkovo sejo radikalnega poslanskega kluba je vladalo v vsem političnem svetu največje zanimanje, vsaj je bila seja odločilnega pomena za nadaljni potek političnih dogodkov in vsaj je bila odločnega izdoda odvisna usoda Uzunovičeve vlade. Seja je končala s popolnim neuspehom pašičevcev, ki so ostali v veliki manjšini in s tem izgubili bitko. Seveda ne mislijo pašičevci še odnehati, temveč napovedujejo oster boj vladi Uzunoviča. Po petkovem neuspehu pa so vse te grožnje le manjšega pomena, ker danes vidi svet, kako malo mož predstavljajo pašičevci, ki so bili še pred letom dni gospodarski situacije.

Historična seja radikalnega poslanskega kluba pa je potekala sledeče:

Za sejo sta se obe skupini pridno pripravljali, vendar pa je bilo na seji manj poslancev ko na prejšnjih. Število poslancev, ki bi radi sedeli na dveh stolihi, je torej naraslo.

Sejo je otvoril posl. Radonjić in dal besedo poslancu Andriji Protiću. Ko je vstal, da bi govoril, so ga pozdravili pašičevci z besedami: Eto, Božev žandar. Nato je nastal velik nemir in Radonjić je predlagal, da bi se govorniki obeh skupin menjali. Lista govornikov je silno narasla in na novo se je prijavilo 30 govornikov, tako da je bilo v vsem 68 prijavljenih govornikov.

V največjem hrupu je nato vstal Uzunović ter zahteval, da glasuje klub o zaupnici njegovi vladi. Vsa država čaka, da prične vlada delati in zato se ne sme izgubljati časa s praznimi govorancami je dejal Uzunović.

Predsednik je nato odredil poimensko glasovanje o Uzunovičevem predlogu. Tajnik je pričel čitati imena poslancev in

rezultat glasovanja je bil, da je od 94 prisotnih poslancev glasovalo za zaupnico vladi 66 poslancev, 7 se je gla-

sovanja vzdržalo, 22 pa je glasovalo proti.

Presenetilo je, da so glasovali za vlado tudi najbolj izraziti pašičevci, tako dr. Velizar Janković, dr. Laza Marković, Kujundžić, Bingulac, Velja Popović, ki je bil še Pašičevega kabineta in še drugi.

Odkrito pa so glasovali proti vladi: predsednik skupščine Marko Trifković, podpredsednik skupščine dr. Subotić, Niko Novaković, Kemnenović, Voja Janjić, Ranko Trifunović, Krsta Mletić, Milutin Dragović, Ljuba Popović, Ljuba St. jadinović, Segedinac, Pera Jovanović, Andre Stanić, dr. Stojadinović, dr. Kejić, Nedeljko Marinović, Miloš Vasić, Milutin Jelić, Jovan Cirković, dr. Momčilo Ivković, Sreten Stović in Milutin Pešić.

Od glasovanja sta se vzdržala ministra Simonović in Slavko Mletić, kar je bilo znak, da bosta podala ostavko.

Po pokrajinah je bil rezultat ta: Vsa Bosna razven Pere Jovanovića za vlado, Vojvodina in Srbija z veliko večino za vlado, proti pa vsa Dalmacija in večina Črne gore.

Ko je bil znan rezultat glasovanja je vse spraševalo: Kaj sedaj. Nato je vstal Uzunović in izjavil, da je bil prisiljen zahtevati zaupnico, da tako preseka vsako nepotrebno diskusijo in omogoči vladi, da prične delati. Glasovanje nikakor ni smatrati kot razkol kluba in on pozivlja zato vse poslance, ki so glasovali proti vladi, da sodelujejo pri delu v klubu in v vladi.

Nato vstane Marko Trifković in pravi, da je glasoval proti vladi, ker se ne dovoljuje poslancem, da povedo svoje mnenje o vladi, pa čeprav je klub odgovoren za delo vlade.

Ostro je nastopil nato proti Uzunoviću tudi dr. Subotić. Najprej je Uzunović izjavil, da je moralo priti do krize vsled nemogočega ponašanja radičevcev, sedaj pa so ti zopet v vladi. Subotić napada Uzunovića tudi vsled njegovega ponašanja proti Pašiću. Tu je nastal zopet silen hrup in poslanci so začeli odhajati.

Kot prvi je odšel minister dr. Mletić, ki je potrdil, da je demisionar. Enako je tudi minister Simonović potrdil svojo demisijo.

— O Mussolinijevih pogodbah piše »Berliner Tageblatt«: »Pogodba z Nemčijo zaključuje tudi za Italijo ero pogodb. Pripravljalna in pritiskača taktika Mussolinija je zaključena, novo leto stoji v znamenju stvarnih pogajanj. Kaj je dosegla Italija v tem letu? S pogodbami: Prijateljski dogovor s Španijo, katerega pričakovanje s ozirom na Tanger se niso izpolnila in ki je radi francoskega vmešavanja zelo izgubil na pomenu. Dogovor z Rumunijo, katerega neomajnost se mora najprej šele izkazati. Stvarno pa je dosegla: prevzem oaze Džirabub, ratifikacija tega dogovora pa je odložena do leta 1930. abesinsko pogodbo z Anelijo, prijateljski dogovor z Jemenom, na podlagi katerega bi si mogla Italija zagotoviti pot v Arabijo in pogodbo z Albanijo. Zadnja je gotovo najvažnejša med vsemi uspehi, kajti z njo si je Rim ustvaril opiralnico na Balkanu in s katero se je polastila nasprotne obali Jadrana vsakakor na škodo odnošajev z Jugoslavijo. Kaj ostane še od velikopotezne dispozicije, se odloči v prihodnjih dvanajstih mesecih. Načrt je bil vsakakor visok in če premostrimo njegove posledice: do zob oboroženo mejo pri Nizzi, nagli temno francoskega mornarskega programa, odkriti preokret Beograda in pa dejstvo, da je postalo angleško ozadje, pod čegar pokroviteljstvom se je vse to odigralo, manjše, tedaj se nam vzbuja vprašanje: Ali ni bil načrt previsok?«

— Nemško mnenje o Mali Antanti. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše: »Za sliko Evrope koncem leta 1926 je značilno umiranje Male Antante, katere zadnje konference so se mogle le s težavo vršiti. Njih slavlji so bili malenkostni in če ne bi dala falsifikatorska afera Mali antanti novih borbenih injekcij, bi bilo že poprej jasno, da obstoji dejansko le češko-jugoslovanska antanta, iz katere se je leta 1920 Mala antanta tudi razvila. Vprašanje priznanja Rusije, ki je že koncem leta 1925 ločilo Beograd in Prago od Rumunije, je postalo aktualno, prvotni namen, obramba proti Madjarski, pa neaktualen. Ali bo novi jugoslovanski kabinet, ki naj bi do prostora vsem trem plemenom, ustvaril novo zunanjo politiko in če je zunanji minister Perić mož tako, je treba še počakati. Naglašja se, da je tudi ta kabinet le prehodnega pomena. Češkoslovanski pa je francosko-nemški sporazum le olajšal gospodarski pristop k Srednji Evropi. V zunanji in notranji politiki pa pomenja vstop Nemcev v vlado, da bodo tvorili Nemci v Češkoslovanski most Češkoslovanske do gospodarske najmočnejše države v Srednji Evropi, do Nemčije. Simboličen zato je tudi padec generala Gajde.«

— Briandove želje v novem letu. Francoski zunanji minister Briand je dal zastopnikom ameriškega časopisa izjavo, v kateri pravi med drugim: »Za novo leto si želim, da bi se francosko-nemška politika zblizanja nadaljevala. Razen te moje politike je možna ena še ena politika: Francija more odkloniti vsako sodelovanje z Nemčijo kar bi pa brez dvomno pomenjalo vojno nevarnost. Lahko je izzvati vojno, zabraniti jo je težje. O iz-

Od poslancev, ki niso bili na seji se je večina izjavila pozneje za vlado, kar je tudi silno razumljivo. Vsedli so se pač na močnejši stol.

Po seji so izjavili pašičevci, da so s potekom seje zadovoljni (?). Vladinovi so jih presenetili, a oni bodo obračunali v skupščini in to temeljito, ker imajo za sebe 50 poslancev, kar popolnoma zadostuje. Pašičevci trde, da je bilo okoli 20 njihovih poslancev na deželi v agitaciji in da ti niso pravočasno dospeli, ker so mislili, da bo seja z ozirom na veliko število prijavljenih govornikov trajala par dni. Vlada pa je vse svoje pristaše telefonično poklicala in zato dobila večino. Nekateri poslanci trde, da so glasovali samo za radikalni del vlade, da pa so odločno proti koaliciji s HSS in da bodo nastopili proti vladi, če se ta koalicija ne neha.

Marko Trifković je imel po seji sestanek z Uzunovićem in zahteval, da se skliče skupščina in da vlada demisionira, ker da nima več večine. V nasprotnem slučaju, da bo on odstopil kot predsednik skupščine.

Jasno je tudi, da bi vlada morala iti pred skupščino, ker je v resnici dvomljivo, če ima še večino. Sedanja vladna koalicija šteje 178 poslancev, ker je 22 radikalov glasovalo proti in so se 4 že na seji izjavili proti vladi, šteje vladna koalicija danes v najboljšem slučaju samo še 152 poslancev in vlada nima več večine.

Po seji je odšel Uzunović na dvor in po odhodu iz dvora izjavil, da ne ve nič o demisijah Slavka Mletića in Simonovića ter da bo vlada ostala na svojem mestu.

Isto se trdi tudi v vladnih krogih in se zatrjuje, da do 25. januarja ne bo nobene izpremembe, ker bo skupščina sklicana šele po oblastnih volitvah. Za pašičevce pa se bo že našlo nadomestilo.

Tako se računa v prvi vrsti na Jovanovičevce, ki da so odločno za Uzunovića. Nadalje računajo radičevci, da pridobijo za sebe črnogorske federaliste ter da še s pritokom drugih poslancev ustvarijo 62 poslancev broječ seljaški klub.

praznitvi Porenja se je Briand izrazil, da je glasom Versajskega miru možna. Radi Locrarna je nastalo mnogo gospodarskih stikov med Francozi in Nemci, tako na primer tudi jekleni kartel. Skupnost gospodarskih moči bo najljepša podlaga miru. O razorožitvi se je Briand izrazil, da bo Francija storila vse, kar je v človeških močeh. Briand upa, da bo leto 1927 prineslo velik korak naprej v moralni in materialni razorožitvi. Zela Francija je, da se kmalu skliče mednarodna razorožitvena konferenca.

— Pariški poslanik Albanije o vlogi Albanije v eventualni vojni. Albanski poslanik v Parizu Malik beg Libohova je dal dopisniku budimpeštanskega »Regellac« izjavo, iz katere navajamo: »Tekst sporazuma je znan Zvezi narodov« in ni naperjen proti nikomur, kajti Albanija želi, da živi s sosedi v prijatelstvu in nezadnje, da se obrani mir na Balkanu. Vojaške pozodbe z Italijo Albanija ni sklenila. V slučaju vojne bi imela Jugoslavija težko stališče, ker so vsi njeni sosedi nesigurni: Italija, Madjarska, Bolgarija, Grška in tudi Rumunija, tako da se ne ve natančno, kako bi stvar izgledala. Albanija bi v tem slučaju niti ne vprašala, nego bi o enostavno okužirala, kakor za časa svetovne vojne. Perspektiva jugoslovansko-italijanske vojne za Albanijo ni prijazna.

Beleške.

Ali naj bo to samospoznanje?

Svoj novoletni članek zaključuje »Nova Pravda« tako-le:

»Zato z žalostjo gledamo nazaj, ker vidimo, da smo živel zaradi prazne slave. Žalostni smo, ker nismo imeli toliko volje in odločnosti, da bi te žalostne mladiče (kateri?) pognali...«

No, no!

V »Novi Pravdi« je v vabilu umrve »Nova Pravda« napisano tudi to-le: Vsekako bi ne smel ostati noben kraj, kateremu je kaj za napredek človeštva (!!!), brez »Jutra« in njegove priloge »Življenje in svet«.

»Nova Pravda« postaja v resnici humoristična!

Kratke vesti.

Španska armada bo štela po novem dekretu leta 1927 184.636 mož mirovnega stanja.

Začasni departement Združenih držav je sklenil, da Združene države umaknejo svoje čete iz Nikaragve.

Za sovjetske poslanike bodo imenovani: Trocki v Berlinu, Rakovski v Londonu in Krestinski v Parizu.

Novi japonski cesar bo na dan svojega ustoličenja pomikostil nad 50.000 jetnikov.

Na Poljskem je izbruhnila splošna stavka grafičnega delavstva, ker so črkostaveli odklonili znižanje plač za 40 do 50 odstotkov. Na Novega leta ni izšel razen socialističnega »Napred« noben časopis.

Ali je to res kriza?

Povem odkrito, da se na narodno gospodarstvo skoro toliko razumem kakor na privatno, ker nič nimam in torej ne vem, s čim naj gospodarim. Berem pa take stvari vseeno rad, kajti če me Bog res enkrat utegne pogledati skozi veliko okno in mi nakloniti glavni dobiček, bo treba le razumeti, kako se kakšen denar na najbolj pameten način — zapravi.

Skoraj celo preteklo leto sem v naših listih vedno bral nekaj o gospodarski krizi, ki nas baje davi in mori. Toliko stokanja in tangujevanja vsi kranjski berači v Dravljah na sv. Roka dan ne spravijo skupaj kakor ga je rodila ta nesrečna gospodarska kriza. Toda čeprav sem to lepo grško besedo slišal in bral nešteto krat, me vendar nič ni pripravilo do tega, da bi na to krizo tudi verjel in še danes trdim, da naše gospodarsko življenje ne trpi na nobeni »krizi«, ampak pravim, da se prav pošteno zdravi in krepi.

Jaz razumem namreč celo stvar tako, da sem bolan takrat, če se kakšni bacili (ali kaj podobnega) nekje v meni zbirajo, ne pa takrat, ko moje telo tiste nesrečne življene premaguje. In zato pravim, da je bilo naše gospodarstvo bolno takrat, ko so se vanj vgnezdili razni vojni in povojni bacili in rodili na naši gospodarski koži prav debele gnojne bule, ni pa več bolno naše gospodarstvo danes, ko te gnojne bule pokajo. To je že proces okrevanja, sicer zaenkrat še jako neprijeten proces, ker gnoj, ki se cedi iz vojnih in povojnih bul, silno smrdi, toda ob enem zelo razveseljuje in tolažilen proces, kar dokazuje, da je naše gospodarstvo tako trdno in zdravo, da bo prav kmalu ves vojni in povojni gnoj izmetalo iz sebe.

Ker imam navadno več časa kakor denarja, lažim včasih po ljubljanskih ulicah in gledam, kako so se izpremenile. Včasih sem videl skoro v vsakem delu mesta, posebno bolj zunaj, po več »izkuhov«. Ne vem, če je ta beseda dobra za nemški »Auskoch«, ampak tako je bilo zapisano. Danes takih tablic več ne vidim. Danes namreč hodijo delavci v gostilne, kjer jedo meso in pijejo vino. Včasih so pa delavci tudi delali, pa so jedli meso in pili vino kvečjemu ob nedeljah. Ali razumete razliko? Ali mislite, da delavci pred vojno ne bi bili radi jedli mesa in belega kruha tudi ob delavnikih? Jaz mislim, da! A zakaj ga niso? Jaz mislim, da zato ne, ker Slovenija in njeno gospodarstvo nima toliko, da bi tudi delavci lahko jedli vsak dan

meso, kakor ga jedo v bogati Ameriki ali Angliji, ampak so morali biti zadovoljni s krompirjem in fižolom. Nobena dežela ne more dajati več kakor ima.

Toda prišla je vojna in zlato krona so se izpremenile v papirnate, te pa so se množile kot muhe. Takrat pa je prišla na svet tista čudna postava, ki je rekla, da »krona je krona«, t. j. da je tudi papir zlato. Na to sleparijo so ljudje morali verjeti in nekateri so nato celo radi verjeli in takrat, ko smo začeli verjeti na fuždež, da je papir zlato, smo pošteno zboleli. Takrat, ne danes.

Takrat je dobil delavec maso kron in je začel jesti deso in piti vino, silno mnogo po navadi. Takrat je začutil obrtnik v svojem žepu vedno več kron, ker je plačeval blago z vedno manj vrednimi kronami. Takrat so si kupovali ljudje avtomobile, ker so danes prodajali za stotisoče, kar so kupili včeraj za stotake. Takrat smo imeli gospodarsko krizo, ker smo zapravljali svoje zlato vredno blago za navaden ničvreden papir po principu »krona je krona«.

Danes pa lezemo iz tiste zmešnjave vendar enkrat ven. Blago dobiva nazaj svojo zlato vrednost in če ga plačujemo s papirjem, ga ne plačujemo več po principu »krona je krona«, ampak v zlati veljavi, tako da je treba šteti za blago na videz jako visoko število kron, v resnici pa približno toliko kakor pred vojno. Zato ljudje ne morejo več kupovati toliko kakor so kupovali med vojno in prva leta po vojni, ne kupujejo pa tudi ne manj, kakor so kupovali pred vojno. Zato je čisto logično, da naše gospodarstvo tudi danes ne prenese dosti več trgovcev in obrtnikov kot jih je prenašalo pred vojno in kar jih je več, bo šlo.

Mi se torej vrnemo počasi tja nazaj, kjer smo pred vojno nehali. Naša zemlja rodi v glavnem ravno toliko kot pred vojno, in kar rodi, je treba tako plačati kakor prej. Jaz sem za svojo osebo prepričan, da bomo kmalu imeli v Ljubljani, pa tudi drugod, zopet »izkuhov«, in naš krompir in fižol bosta prišla zopet do svoje stare veljave tudi za takozvane »boljše« ljudi, čeprav prav iz srca vsakomur privoščim po pet purmanov na dan in po tri barige vina. Delati bo treba, kakor smo delali, in živeti bomo, kakor smo živeli. To pa po mojem ni kriza. Kar nas mori sedaj, je le maček po kratkotrajni gospodarski orgiji.

—jp—

Umrli v letu 1926.

Ko se ob novem letu spominjamo vseh veselih in žalostnih dogodkov ravnokar preteklega leta, je naša dolžnost, da posvetimo par trenutkov tudi spominu onih, ki so odšli od nas. Zlasti pa je naša dolžnost, da se spominjamo vseh kulturnih in javnih delavcev, ker sadove njih dela uživamo mi danes. Zato bodi spominu teh vrlih mož posvečeno tudi v našem listu par vrstic, vsaj so jih v polni meri zaslužili.

Težke izgube smo doživeli v preteklem letu in marsikatero ne bomo mogli niti nadomestiti. Kdo bo stopil na mesto našega Foersterja, kdo na mesto Kobilca, kdo na mesto dr. Periča in kje je tako mnogoobetajoč talent kakor je bil pokojni Srečko Kosovel in kje so ljudje, ki bodo nadomestili vse drugel? In v naši jugoslovanski politiki! Naj je imel Nikola Pašić še toliko napak, komaj ustvarjena Jugoslavija danes zaman išče moža, ki bi jo mogel prepričati, da bo doživel tako velike uspehe, ko jih je Nikola Pašić dosegel za Srbijo.

Toda verujemo v živo silo našega naroda, ki je vzdržal še vsako trpljenje in

premagal še vsako težavo. Zato verujemo da bodo tudi najtežje izgube nadomeščene in da bo življenje umrlih podnet nam vsem, da si priborimo enako častno mesto v zgodovini našega naroda.

Težke izgube so zadele zlasti slovensko umetnost.

Dne 17. aprila je preminul Anton Foerster, nestor naših skladateljev, komponist »Gorenjskega slavčka« ter mnogo drugih znamenitih skladb. Foerster ima posebno mnogo zaslug na reformiranju slovenskega cerkvenega petja.

V grob je legel dne 11. julija tudi dr. Fran Detela, slovenski pisatelj in romanopisec. S svojim finim realističnim peresom je obogatil slovensko slovstvo z mnogimi motivi iz življenja naših podeželskih ljudi. Detela je slovstveni tovariš Janka Kersnika in Ivana Tavčarja ter naslednik Josipa Jurčiča. Njegova dela, kakor »Malo življenje«, »Trojka«, »Svetloba in senca« obdržijo trajno svojo umetniško vrednost.

V vrste naših najmlajših pa je zasekala smrt dne 27. maja vrzel s smrtjo Srečka Kosovela, našega mladega pesnika

Karel Čapek:

Pismo iz Italije.

II.

Naj povem po pravici: z lepoto Napolija ni vse v redu. Napoli ni lep, dokler ga ne gledate iz daljave. Z daljave leži zlat v solncu, morje je modro, kot si le morete misliti, tu spredaj lep pinijev gaj, tam-le, ta modrina je Capri, Vesuvij izdihuje kos belkastega bombaža. Sorrento v daljavi sveti, — bože, kako je to lepo. Potem pride mrak, vse zmordri in svetilke zažare, in naenkrat je vse spreminjeno v polkrog samih isker, po morju plava ladja in si sveti z zelenimi, modrimi, zlatimi svetilkami: bože, kako je to lepo! A poidi v mesto, človek; potuj po ulicah, ogleduj vse s češkimi očmi in teši se s slikovitostjo tega življenja, kakor moreš; čez čas ti bo vse to odveč. Morda so te ulice pitoreskne; a prav gotovo so zelo grde. Potikaš se pod girlandami umazanega perila kričiš si pot med razno sodrgo, osli, ušivci, kozami, otroci, avtomobili, koši z zelenjavo in drugimi sumljivimi svinjarijami, delavnicami, ki so zlezle čez tlak do polovice ulice, odpadki, mornarji, ribami, kočijami, oholeži, nepočesanimi deklinami, umazanimi paglavci, ki se valjajo po zemlji;

vse se gnete, vzklika, brez usmiljenja mlati po govedih, razglašuje, ponuja, tuli, poka z bičem in goljufa. Kot se zdi, je pravo bistvo Napoličana, da kaj prodaja; vzame stol, stare oprtnice, tri sveče in smrdljivo ribo; nad tem ves božji dan prepeva nekako zaklinjanje, in to je trgovina z mešanim blagom. Tam-le ubogi slepec prodaja sedem palic; usmiliš se ga in kupiš eno, ubogi slepec hoče zanj dvajset lir, ti mu daš pet in greš, vedi pa, da si se strašno prevah. Tu gre fantič, nosi stol na rami in, da bi se ne dolgočasil, si trobi koračnico na krilni rog. Imel sem nesrečo, da sem dospel v Napoli pol ure po italijanskem kralju; očitno so imeli velik sprejem, ulice so zadelane s fijakerji, avti, karami, osli, najčudnejšimi ropotijami; da bi jim čas minil, brecajo volarji svoja goveda in pokajo z biči, soferji trobijo, vse besno kriči, nekje v pristanu pokajo topovi; kar sem živ, nisem slišal take zmešnjave. In ljudje božji, italijanske paradne uniforme, to je šele maskarada! nikoli bi ne verjel, da more moški obesiti nase take baldahine, peresa, žnore, cofe in šerpe, lompase, perjance, komate in žice, veze, bradavice, pozamente in girlande, kot veliki in mali veljaki te slikovite dežele! Da ne pozabim, videl sem

s Krasa. S svojim nežnim poetičnim izrazom in s svojo programatično jasnostjo je takoj od vsega začetka postal idejni glasnik naše najmlajše literarne generacije. Slovenska mladina je izgubila z njim to, kar češka z Wolkerjem.

Dne 5. maja je preminul tudi podpolkovnik in pisatelj Jernej Andrejka pl. Livnograjski. S svojo knjigo »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini l. 1878« se je zapisal na častno mesto v zgodovino slovenskega naroda.

Z Zofko Kvedrovo pa nam je vzela dne 21. 11. smrt najizrazitejšo žensko zastopnico v naši literaturi. Kvedrova je ena onih naših redkih literarnih osebnosti, ki so ustvarjale svoje umetnine v naturalističnem žanru. V slovenski literaturi ima njeno ime simpatičen značaj, enako hkrati v hrvaški in češki, kjer se je tudi udejstvovala.

Kakor je bila Zofka Kvedrova ženska reprezentantinja v literaturi, tako je bila Ivanka Kobilčeva ženska reprezentantinja v slikarstvu. Za svoje umetnine je žela mnogo priznanja, tako v tujini, kakor v domovini. Kobilčeva je največja slovenska in jugoslovanska slikarica sploh. Njena dela so dobila velika priznanja v Berlinu, Dresdenu, na Dunaju, Parizu in drugod.

Slovensko narodno - obrambno življenje je zadela najtežja izguba s smrtjo Andreja Senekoviča, predsednika Ciril-Metodove družbe. Življenje Andreja Senekoviča je tesno združeno z zgodovino našega narodno - kulturnega boja na Goriškem, v Trstu, na Koroškem in na Štajerskem ter zlasti še z napredkom našega manjšinskega šolstva.

Naše narodno - obrambne organizacije pa so izgubile tudi sicer mnogo prijateljev tako notarja Presečnika, Ivana Velkavrha, gospo Zadavec, dr. Bergmana, notarja Lokarja, Jakoba Zalazka, Frana Poljšaka, Andreja Slokarja in druge.

Ena najtežjih žrtev, ki jo je zahtevala preteklo leto smrti v političnih krogih je dr. Ljudevit Perič, ki je umrl dne 16. januarja. Mož socialist v najlepšem smislu besede, dosleden in zvest svojim nazorom toda nikdar fanatik in vedno tudi narodnjak v najboljšem zmislu besede je v času, ko je bil ljubljanski mestni župan, oziroma komisar, storil vse, da dvigne Ljubljano tako v socialnem, kakor tudi v kulturnem in vsakem oziru.

Osebnost dr. Karla Trillerja, ki je umrl 20. maja 1926 je zapisana tako v naši gospodarski, kakor tudi v politični in kulturni zgodovini. Njegovo ime je častno zabeleženo v analih kranjskega deželnega zbora in deželnega odbora ter ljubljanskega občinskega sveta. Trajno ostane tudi njegovo delo, ki ga je ustvaril v Sokolu, Planinskem društvu in Jugoslovansko - čehoslovski ligi, kateri je bil v Ljubljani prvi predsednik.

Koncem leta 1926 je umrl v Mariboru dvorni svetnik dr. Josip Fon, nekdanji državnozborski poslanec na Dunaju ter deželnozborski poslanec v Gorici. Pred vojno je bil voditelj SLS na Goriškem. Njegovo ime bo častno beležila zgodovina narodnega boja na Goriškem.

Iz vrst slovenskih zdravnikov je zahtevala smrt letos dvoje znamenitih mož:

tudi kralja, ki se je vozil po ulicah: navdušeno ljudstvo... mu je enostavno pleskalo, kot v gledališču.

A da se vrnem k svojim mantijam: Napoli je popolnoma netvorno mesto; vedno so tu slabo slikali in ničvredno zidali; tu ljudem zadostuje modro nebo in božji blagoslov prebujne prirede. Le v eni cerkvi (sedaj ne vem, ali je bil to sv. Gennaro ali sv. Chiara ali kateri drugi) sem našel popolnoma ljudske votivne slike; par sto jih je in med njimi so razkošne. Navadno je naslikana soba z neobičajno ganljivo perspektivo; v postelji, ki je redno oškrobljena in skrbno postлана, leži bolnik, nekaj žen v krilih iz l. 1870 vije roke in si briše oči z likanimi robcji; na zidu visi sveta podoba in pred njo kleči trd mož v črni obleki, raven in plastičen, kot dobro napolnjena vreča. Najbrže nebesa niso mogla doleteti tako vzorni molitvi in so ozdravila bolnika, za kar so prejele zahvalo s tem skrbnim ex voto. In glejte, med temi slikicami so nekatere, ki imajo resno priprostost carinarja Rousseauja in druge, ki imajo Munchov nemir, to je svojevrstna galerija anonimnega slikarstva.

Vse ostalo pa je v Napolju le krik, nered in slikovitost.

dr. Josipa Stojca, izvrstnega kirurga in dr. Alfreda Valenta, izvrstnega ginekologa.

Leto 1926 se je pričelo prav posebno tragično za slovenske gospodarske kroge s smrtjo bivšega predsednika Trgovske in obrtniške zbornice g. Ivana Kneza. Sled onega dela, ki ga je izvršil ta prototip slovenske vztrajnosti in marljivosti v naših gospodarskih korporacijah, v zbornici, v deželnem zboru, v gremiju, v strokovnih in bolniških trgovskih društvih, bo ostala vidna še dolgo časa.

Vzglede slovenske podjetnosti je bil tudi g. Andrej Jakl, podjetnik in industrialec, ki je preminul dne 11. oktobra.

Eden naših najboljših gospodarskih strokovnjakov je bil Bohuslav Škalicky. Rojen Čeh se je počel pri nas kot Slovenec. Njegovo strokovnjaško delo bo služilo našemu kmetu še v bodoče kot trajen vir strokovnega pouka in navodil. Slovenski poljedelci so z njim izgubili enega svojih najboljših učiteljev.

Omeniti je tudi smrt odličnega delavca za dvig našega kmetijstva nadučitelja Črnogojca, ki je preminul dne 16. septembra.

Tudi jugoslovanska politika je doživela v preteklem letu težke izgube.

Kmalu po smrti pravosodnega ministra Gjuričiča je preminul Nikola Pašić, eden najuspešnejših jugoslovanskih politikov. Tik pred koncem leta pa je preminul v Atenah naš sposoben diplomat Panta Gavrilović.

Hrvaški narod pa je izgubil dr. Ivana Lorkovića, ki je bil vedno zvest in zanesljiv borec za pravice svojega naroda.

Od drugih držav je žela smrt najbolj med državniki sovjetske Rusije, kateri je letos ugrabila dva najodličnejša organizatorja: Djerdjinskega in Krasina.

Prav mnogo žrtev je zahtevala smrt tudi iz vrst svetovne literature. Ruski literaturi je ugrabila zastavonošo mladih hotenjen Jesenjina, poljskega odličnega romanopisca Reymonta in Žeromskega, francoski pesnika-bohema Jeana Richépina, angleški romanopisca - marinista Corada in nemčiji najboljšega sodobnega lirika Rainer Marija Rilke. Slikarstvu pa je vzela pobornika impresijonizma Claude Moneta in nemškega realista Egger-Lienza.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Ponedeljek, 3. januarja: Zaprtó.
Torek, 4. januarja: »Kovarstvo in ljubzen«.
— Red A.

Sreda, 5. januarja: »Slaba vest« — Red E.

Opera.

Ponedeljek, 3. januarja: »Židinja« — Red B.
Torek, 4. januarja: Zaprtó.
Sreda, 5. januarja: »Così fan tutte« — Red D.
Četrtek, 6. januarja: »Ples v maskah«, premijera. — Izven.

Obleke lastnega izdelka

Vam nudi najceneje
JOS. ROJINA, Ljubljana
Aleksandrova c. 3.

Književnost.

»ČAS«.

Zvezek 2. 1926/27 »Časa« ima sledečo vsebino: I. Razprave: Frančišek — svetnik našega časa. — Dr. P. Guido Rant O. F. M. — Zavesa starogrškega gledališča v klasični dobi? — Dr. Fran Bradač. — O nekaterih imenih in o čukavskem naglasku v Beli Krajini. — Dr. M. Malnerič. — Ideologija nemškega katoliškega dijaštva. — Jože Pogacnik. — Iz filozofije. — A. U. — Ocene: G. Krek, Grundzüge des Verfassungsrechtes des Königreichs der Serben, Kroaten und Slovenen. — I. V. — W. Vogel, Das Neue Europa und seine historisch-geographische Grundlagen. — Dr. L. Sušnik. — Iz revij.

»GRUDA«.

Izšla je letošnja X. številka »Grude«, ki ima sledečo vsebino: Gliša Koritnik: V pričačkanju. — Tone Gaspari: Splavarji. — Kmetijski praznik na Krškem polju. — Skupina Mlatiči. (Slika.) — Kmetijski praznik na Krškem polju. Skupina: Zanjice. (Slika.) — Ivan Albreht: Skrito pismo. — Ivan Albreht: Molitev. — Ivan Albreht: V tišini. — Jurij Plevnik: Jesen na kmetih. — Ivan Albreht: Vešdanje zgodbe. — Josip Ljubec: Za gospodarski napredek sela. — K. Kraepelin-S. Brodar: Po gozdu in polju. — Razgledi: Organizacija. — Prosveta. — Listnica uredništva. — Celoletna naročnina »Grude« je 30 Din. Za dijake in vojake 20 Din. V podrobnosti prodajni stane »Gruda« 3 Din. — Novi naročniki dobe lahko še vse doslej izšlo številke. — Uredništvo: Skofja ulica št. 8, pritižje. — Izdaja: Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

Dnevne vesti.

ZAKAJ SO IZOSTALI PODPISI?

Oklic za Slovensko akademijo znanosti in umetnosti so objavili tudi listi SDS. Seveda ne na prvem mestu, temveč za »Ljubljanskim železnicam« in sličnim. Niso pa objavili podpisov na oklicu, pa čeprav so med njimi najodličnejši pristaši SDS.

Ali se je to zgodilo le slučajno? Ali pa zato, da bo zgodovina zabeležila, da je bila SDS le nerada za ustanovitev Slovenske akademije znanosti in umetnosti?

In zakaj manjka med podpisniki Starešinsvo jugoslovenskega sokolskega saveza?

— Aeroklub »Naša Krila« v Ljubljani. Na prvi redni seji nove uprave je bilo poleg čistost organizatornega razgovora predvsem tudi razprava o delu kluba. Sklenjeno je bilo ustanoviti pod okriljem kluba sekcije, ki se bodo bavile pod strokovnim vodstvom aero-inženjerjev z izdelovanjem raznih vrst modelov aeroplana, dalje s praktičnimi poskusi poletov letal brez motorja, oni pa, ki jih zanima predvsem tudi konstrukcija motorjev, bodo imeli priliko nazorno se o njih poučevati. Klub je uverjen, da bo ob primernem sodelovanju javnosti mogel vsem, ki žele poglobiti svoje znanje na polju aviatike, nuditi strokovno-teoretično in strokovno-praktično vodstvo, zato apelira na vse, da se priključijo članom kluba. Upisnina za vojaške, dijake in akademike znaša 5 Din, mesečna članarina pa 1 Din. Za vse ostale je upisnina 8 Din, mesečna članarina znaša pa 2 Din. Članske prijave sprejema blagajnik kluba g. dr. Janko Berce med uradnimi urami Jadranske-Podunavske banke, Selenburgova ulica in tajnik kluba g. dr. Stane Rape, Kazina II. nadstropje.

— Podaljšanje orožnih listov za leto 1927. Policijska direkcija razglasa: Po členu 18. pravilnika za izvrševanje zakona o posesti in nošenju orožja morajo lastniki že izdanih orožnih listov, iste 15. januarja vsakega leta predložiti policijskemu oblastvu za podaljšanje. V Ljubljanskem policijskem okolišu je tozadevne s kolegom 5 Din opremljene prošnje, katerim je priložiti orožni list za leto 1926 in letno kolektivno, to je 50 Din od vsakega komada strelnega orožja, predložiti pri policijski direkciji na Bleiweisovi cesti št. 22, I. nadstropje, soba št. 8. Prošnje za podaljšanje orožnih listov o posesti orožja je predložiti posebej s predpisano skupno letno takso 20 Din. Za posest revolverjev in samokresov s kal. nad 7 mm so predpisani z odlokom ministrstva za notranje zadeve z dne 1. julija 1925, J. B. br. 7141 orožni listi s trajno veljavnostjo, za katere iznaša pristojbina 50 Din. Rezervni oficirji ne plačajo za podaljšanje orožnih listov svojega službenega orožja nobene takse. — Policijski direktor: dr. Gustin s. r.

— Revizija uradnega zakona. Komisija za revizijo uradnega zakona bo dokončala svoje delo tekom meseca januarja.

— Nov list v Beogradu. Organizacija »Orjuna« v Beogradu je jela izdajati z večeršnjim dnevom nov list »Orjuna«. List bo izhajal za enkrat samo vsakih 14 dni.

— Brezplačne železniške karte. Železniška uprava je odredila, da ostanejo v letne brezplačne železniške karte, izdane v letu 1926 v veljavi do konca t. m.

— Razpisane so službe poštne starešin pri poštah: Misljinje (II/2), Planina pri Raketu (II/2), Križevci v Prekmurju (II/2), Gorje pri Bledu (II/2), Moravče (II/2) in Zgornja Sveta Kunguta (II/2). Prošnje naj se vlagajo na direkcijo pošte in telegrafa v Ljubljani do 15. januarja 1927.

— Dentični državni izpit so napravili v Beogradu koncesionirani zobotekniki: Ferdinand Palovec, Pavel Vrankar in Ernest Koder iz Ljubljane, Franc Holzhaecker iz Kranja, Filip Ogrič iz Novega mesta in Emanuel Hoppe iz Celja.

— Dobitke vredne 234.200 Din obsega III. književna tombola Jugoslovenske Matice, in sicer 150 amb po 6 knjig, 120 tern 10 knjig, 80 kvatern 14 knjig, 50 činkvin 17 knjig ter 5 kvatrol po 17 knjig in knjig po prosti izbiri od 600 do 1200 Din. Vse knjige so slovenske in leposlovne. Glavni dobitki, kompletna zbirka vseh letnikov »Ljubljanskega Zvona«, reprezentira veliko denarno vrednost. Zrebanje prične 4. februarja t. l. in traja do 25. marca. Za šole v Sloveniji, ki prodajo največ tablic in ki bi jim sreča ne naklonila nikakih dobitkov, je pripravljenih 100 dobitkov samih mladinskih knjig. Tablice po 3 Din so naprodaj pri vseh šolah v Sloveniji. Rojaki, segajte po njih in poskušajte srečo pomnožiti si domačo knjižnico. — Vsa šolska vodstva pa iskreno prosimo, da z intenzivnim razpečevanjem srečk podprejo to eminentno kulturno prireditel. S skupnim delom naj bo dosežen dvojni cilj, ki ga zasleduje prireditel: da pride dobro slovensko štivo med naš narod in da bo Jugoslovenski Matici kot prireditelji otvorjen nov vir dohodkov za uspešno nadaljevanje narodno-obrambne dela.

— Koledovanje. Stari običaji naših pradedov ginejo od leta do leta. Mnogo lepih šeg in navad se je že opustilo, mnogo se jih je pozabilo, mnogo v slabem smislu moderniziralo, tako da smemo reči, da z umirajočo staro generacijo umira vse ono, kar je bilo pristno narodnega, simbol narodnega idealizma. Novi, materialistično vzgojeni generaciji bodo ostale o vsem tem le še neke pravljice, če se bo sploh še za pravljice brigala. Da se ožive stare tradicije in navade, bo uprizarila Mestna ženska podružnica »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani dne 5. januarja zvečer v Narodnem domu »Koledovanje«. Pri tej prireditvi, za katero je nastalo splošno zanimanje sodeluje več naših odličnih umetnikov. Izza kulisa nam je mnogo znanega, vendar nečemo ničesar izdati. Pridite vsi, ki hočete prebiti par ur v vselem domačem razpoloženju med koledniki.

Preskrbljeno bo za vse, stani in mladi pridejo na svoj račun.

— Opustitev direktnih voz. S 1. t. m. se je ukinil direktni voz Ljubljana-Split in nazaj pri vlakih št. 1015—504 in 803—1016 ter direktni voz Ljubljana-Sušak pri vlakih št. 1011—312 in 311—1018. Vzrok: slaba frekvenca.

— Prejemanje penzij v inozemstvu. Te dni je bil izdalen pravilnik o prejemanju pokojnin v inozemstvu. Pravilnik vsebuje določbo, da se vsaki osebi, ki prejema pokojnino v inozemstvu, odtegne 30% osebne in rodbinske doklade. Prošnje za izplačevanje se imajo vlagati potom velikih županov na finančno ministrstvo.

— Mussolinijeve ekcentricitete. Mussolini je odredil, da smejo italijanske pošte dostavljati odsej samo italijanske adresirane pisma ter da je navesti v uradnih spisih poleg običajnega tudi fašistični datum, ki prične šteti leta s fašistično revolucijo.

— 10 glav broječa roparska tolpa je bila vjeta te dni v nekem gozdu, nedaleč od Vinokovce. Tolpa se je udala šele po daljšem boju, v katerem sta bila dva orožnika ubita. Roparska tolpa je bila zadnje čase strah in trepet Srema.

— Organizacija absolventov strojne delovodske šole ima svoj II. redni občni zbor, kakor je bilo objavljeno v našem listu dne 5. dec. t. l. v sobi št. 5, pritrilje desno Tehnične srednje šole, dne 6. januarja 1927 ob 9. uri dopoldne. Vabijo se s tem vsi absolventi strojne pa tudi elektrotehnične delovodske šole k številnejši udeležbi. — Odbor.

— Bivši perzijski šah prodaja parfume. Prejšnji perzijski šah je bil kot znano, lansko leto odstavljen. Mož živi sedaj v Parizu. Ker ne dobiva nobene apanaže, živi pa hoče kljub temu, si je moral poiskati kruh. Postot disciminara rerum je postal lastnik trgovine s parfumi. Naši srečni Ziti še ni treba, da bi postala njegova kompanjona.

— Uspehi prohibicijske armade. Povodom letnega zaključka je podal ameriški »prohibicijski general« William Andrews »United Press« pregled o uspehih, ki jih je dosegel njegov urad glede pobijanja vtihotapljanja alkohola. »Prohibicijski general«, ki se bori zoper alkohol z nad 30 tisoč mož broječo armado in posebno mornarico, je izjavil, da bo izginito pivo že prihodnjo spomlad sigurno z ilegalnega trga. 75 detektivov kontrolira kar najrigorozeje vse tovarne in pivovarne, ki se pečajo s proizvodnjanjem pijač, ki se pridelujejo iz hmelja in s proizvodnjanjem medicin, dočim zasleduje sto drugih policijskih uslužbencev vse one, ki so dobavljali za industrijo namenjeni alkohol tihotapcem v svrhu, da so ga prodajali kot pijačo. »Ti uradniki«, je izjavil Andrews, »so preprečili tekom letošnjega leta protizakonito uporabo približno 80 milijonov litrov industrijskega alkohola. Tekom prihodnjega leta bodo sigurno zamašeni vsi ilegalni viri alkohola. Dalje je bila podvržena tudi uporaba vina za cerkvene smotre natančni kontroli. Tudi tu se je posrečilo restingirati konsum od 12 milijonov litrov na leto na 8 milijonov. Vtihotapljanje alkohola po morju je obrežna straža skoraj že popolnoma zatrla. Glede vtihotapljanja alkohola iz inozemstva prihaja trenutno vpoštev samo še Kanadska meja. Tudi tu smo podvzeli energične mere. Zastrazili smo vso mejo s policijo.« Andrews je prepričan, da bo izvajanje prohibicijskih določb tekom prihodnjega leta silno napredovalo. Kajti alkohol se v državo ne bo mogel več vtihotapljati. Ilegalni prodajalci alkohola bodo morali producirati alkoholne pijače sami. Da se pa to prepreči, za to imajo skrbeti lokalne oblasti. S tem bi bilo delo državnih prohibicijskih oblasti končano. »Kar se tiče izpremembe prohibicijskega zakona«, je izjavil prohibicijski general, »po kateri naj bi bilo pivo in lahko vino zopet dovoljeno, soglašam s splošnim mnenjem dobro informiranih krogov, ki pravijo, da na kako izpremembo prohibicijskega zakona ni niti misliti.« Tako je govoril »prohibicijski general«. Ogronomno število ljudi v Newyorku, ki so se v božičnih praznikih, kot smo poročali, tako napili, da jih je 15 umrlo, nad 300 pa jih leži še danes v bolnišnicah, pa po našem mnenju ne govori za to, da bi bil Andrewsen optimizem upravičen.

— Dve leti ječe za »nemoralno« novo. Kraljevska kurija v Budimpešti je obsodila te dni madjarskega pisatelja Evgena J. Tersanszkega radi nemoralnega prestopka, ki ga je zagrešil s tem, da je obelodanil neko novelo, na dva meseca zapora in pet milijonov denarne globe. Sodišče utemeljuje sodbo s tem,

da bi novela, če ne bi bila konfiscirana, izpodkopavala moralno in okužila dušo in telo mladih ljudi. Kot obremenilno okoliščino navaja sodišče dejstvo, da se je zdelo avtorju nepotrebno, da bi se bila glavna junakinja njegove novele poročila. — Obtoženec zagovarja, da so bili zanj merodajni zgolj umetniški vidiki, je sodišče zavrnilo kot neutemeljen, češ, da novela ni umetniška, temveč ostudna.

— Kako je prišel agent do 8 milijard 400 milijonov dinarjev. Pred 25 leti je dobil agent Pattino v Zedinjenih državah od tvrdke v Boliviji, ki jo je zastopal, nalog, da iztirja dolg 250 dolarjev. Dolžnik ni mogel plačati, zato mu je zarubil Pattino kos zemlje. Ker od agenta zastopana družba s tem plačilom ni bila zadovoljna, je obdržal Pattino zemljišče sam ter izplačal tvrdki 250 dolarjev v gotovini. Te dni pa so našli na zemljišču cinovo rudo. Strokovnjaki domnevaajo, da vsebujejo ležišča desetino vsega cina na svetu. Posesstvo srečnega agenta se ceni na 150 milijonov dolarjev.

— Deček padel v vodnjak. Na Zemljah v Dalmaciji je padel te dni neki deček, ko je hotel zajeti vodo, v vodnjak ter utonil.

— Goljufija potom hipnoze. Učitelj Hermann Czipfel v Naumburgu je hipnotiziral svojega prijatelja, delavca Friderika Andréa ter mu velel v stanju hipnoze, da naj vlomi, ko njega ne bo doma, v njegovo stanovanje ter odnese neki predmet, ki je bil za visoko vsoto zavarovan in ga dobro skrije. Eksperiment se je posrečil. Zavarovalnica je izplačala učitelju zelo visoko vsoto. Ko pa je pogorela kmalu nato tudi učiteljeva hiša, je postala zavarovalnica stvar sumljiva. Ravnatelj je vložil ovadbo in policija je prišla stvari na sled ter je vlačila učitelja in njegovega prijatelja delavca v luknjo, kjer čakata nadaljne usode.

— Originalen dvojni deklet. Na Češkoslovaškem se pripeti tuintam kaj takega, o čemur se kakemu drugemu zapadnemu Evropejcu niti ne sanja. Taka originalna stvar je bil dvojni deklet zaradi mikadenica, ki sta ga obedve enako goreče ljubili. Deklici sta se dogovorili, da naj velja ona od njiju kot premagana ter se ima fanitu odreči, ki bo padla pri pitju žganja prva pod mizo. Dvojni je bil v polnem teku, ko je opazila ena od deklet, da prenese njena nasprotnica več kot ona. Da bi pa kljub temu zmagala, je vlija v neopaženem trenutku svoji nasprotnici v kozarec petroleja. Vsled tega je prišlo med njima do srditega prepira, ki se je izpremenil kmalu v pretep, v katerega so se umešali ostali gostje, tako da se je izpremenil gostilniški lokal v bojšče, na katerem se je pretepalo vse vprek. Končno je morala priti policija, da je vzpostavila zopet mir.

— Juhe, prikuhe, zakuhe, omelete, kmetiška kuhna itd. so naslovi raznih člankov, razprav in receptov, ki jih vsebuje »Gospodinski koledar« Jugoslovenske Matice za leto 1927. Največje važnosti za redno domače gospodinjstvo p aje troškovnik, ki obsega koledar, z razpredelnicami za vse dni v letu. Naprodaj je pri vseh podružnicah Jugoslovenske matice in v vseh knjigarnah. Cena 20 Din, za člane 15 Din.

Ljubljana.

— Ljubljanski silvestrovanje. Gosta meglja se je spuščala na mesto, skozi meglo pa so hitele v petek zvečer v debele plašče in tople kožuhe zavite ljubljanske postave na silvestrovanje, vsaka v svoj konec. Eni so upali, da dobe lepega belega pujska z rdečim in plavim trakom za vratom, torej neke sorte narodnega prešička za novo leto, drugi so računali, da jih bo namazal za srečo v novem letu sajati dimnikar ali pa jim ostrgal s sturgiljo vse grehe prejšnjega leta s kosmatih duš, zopet drugi so se veselili na zastojni punč po kavarnah, mladi gospodje pa na punče namesto na punč. Zabav je bilo na izbiri, kajti novo leto prinaša tudi nagrade in za prazne društvene blagajne ni vseeno, kam nagrade gredo. Razpoloženje po zabaviščih je raslo od ure do ure. Ko pa je ura odbila v temi svojih dvanaest uradcev in so se dvorane zopet zasvetile s svetlobi novega leta, je novoletno navdušenje izpremenilo liberalce v klerikalce in oboje zopet v radikale in narobe in vsi tri radikali in liberalci in klerikalci so začeli v brastih objemih jadrati od Narodnega doma do Tabora in od Uniona do Mestnega doma po vseh 14 ali 15 postajah vinskega Ljubljane. S tega pota, zibajoč se in objemajoč se in žvižgajoč in prepevajoč, premočan punč ali dalmatincev pa je tu in tam za izpremembo le koga prislonil v skrit kotiček, kjer se je veselo silvestrovanje izpremenilo v vzdihljivo urhovanje. Oko postave je lepo mižalo in se oddihovalo od svojega napornega gledanja v temo, in meglo, da ni škalo veselja onim zlobnežem, ki so dobro prepsani in splošni prišli že na vse zgodaj zjutraj gledat v kavarne, kako se izpreminja slovesno silvestrovanje v turbno mačkovanje. Toda čez praznike so na Posavju tudi najbolj krave oči zopet dobile svojo formo in tudi nadaljoči mačji repi so se izmotali iz vročih glav, da bodo imeli tudi predpustni mački lahko v glavah svoje veselje.

— Ljubljanski Sokol ponovno opozarja svoje članstvo na predsestanek, ki se vrši

v torek 4. t. m. točno ob pol 9. zvečer v sejni dvorani v svrhu sestave kandidatne liste. — V nedeljo 9. t. m. ob pol 11. dopoldne pa se vrši v društveni telovadnici redni občni zbor, na katerega vse brate in sestre vjudno vabimo ter pričakujemo čim mnogobrojnejšo udeležbo, tako od telovadečega članstva, kakor tudi od starejših bratov. Na občnem zboru bo razstavljen tudi meč, darilo Nj. Vel. kralja Aleksandra društveni zmagovalni vrsti na medletni tekmi v Beogradu na Vidov dan 1925.

— Radi žrebanja ljubljanskih srečk mestna blagajna za stranke ne posluje dne 3. 4. in 5. januarja 1927.

— Osrednje društvo nižjih poštah uslužbencev v Ljubljani priredi dne 8. januarja v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma poštini ples. Vstopnina samo 15 Din. Svira godba Dravske divizije. Začetek ob 20. uri. Odbor.

— Društvo nižjih mestnih uslužbencev v Ljubljani priredi v sredo, dne 5. januarja 1927 v veliki dvorani Mestnega doma plesno veselico. Pri veselici svira godba Dravske divizijske oblasti. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 10 Din. Za člane za osebo 5 Din. Ker ima prireditelj dobrodelen namen v korist Podpornega sklada nižjih mestnih uslužbencev in njih družinskih članov, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor. (133.)

— Ogromen sestanek sportnikov obeta biti 8. januarja 1927 na »Reduti v cvetju« v Uniu. Ne samo ilirijanski nogometaši, lahki atlet, zimski sportnik ter haženasi, atletinje in tenis igralci, temveč tudi novo ustanovljena »Ping-Pong« družina se udeležijo korporativno »Redute v cvetju«. Da bo tudi Atena in Lj. Sp. klub z vsemi svojimi sekcijami navzoča, je samo po sebi razumljivo.

— Vkljub snegu in ledu bodo 8. januarja v Uniu cvetele najbujnejše cvetlice na »Reduti v cvetju«, ki jo priredi TKD Atena, SK Ilirija, Lj. Sp. Klub.

Sport.

Poljak Kaczmarezyk je postavil nov svetovni rekord v hoji na 3 km v Katovicah. Tekmoval je v hoji na 2 km in je to progo prehodil v 8 : 23. Šel je pa še 1 km dalje in absolutiral 3 km v 12 : 53. Ker je bilo zadostno število sodnikov prisotnih, bo tudi mednarodni lahkootletski savez priznal ta rekord.

Nemški bokser Breitenstraeter je porazil v srditem boju na 10 rund Italijana Giuseppe Spalla po točkah. Spalla je rešila pred knock out samo njegova neverjetna trdota v sprejemanju udarcev in izbrano poznavanje Breitenstraeterjeve tehnike.

Tudi Paulino pride pred sodišče. V Ameriki zaprejo skoraj vsak dan kakega bokerskega prvaka. Sedaj je prišel na vrsto tudi Paulino. Obiskal je uradnika nekega lista in se začel z njim prerekati, ker mu menda z govorico ni mogel dovolj raztolmačiti svojega stališča, je baje rabil svoje pesti. Toda ta način prepričevanja ni ugajal policiji, ki ga je na mestu zaprla in v par dneh se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

2372 iger obdavljenih v letu 1926. V seji dunajskega občinskega sveta je poročal obč. svetnik Breitner, da se je vršilo do 20. decembra 1926 2372 nogometnih tekem, ki so bile seveda vse obdavnene, in sicer 1682 tekem z 10%, ostale s 26%. Na subvencijah je plačala občina 66.000 šilingov, katere vsota je z ozirom na velike donoske iz veselice nega davka gotovo zelo majhna.

Sportni razmah v Rusiji je zavzel že velikopotezne oblike. Dosedaj so smeli ruski atleti in posebno nogometaši nastopiti samo proti delavskim moštvom. V zadnji seji saveza za telesno kulturo pa so prav resno razpravljali o tem, da bodo v bodoče ruska moštva v inozemstvu nastopala tudi proti moštvom, ki spadajo k drugim organizacijam. Vendar pa odločba v tej točki še ni padla.

Gene Tunney, zmagovalac Dempseya, bi bil te dni kmalu umrl, pa ne vsled knock outa, ampak vsled tega, ker se je pri pasiranju zamrzlega jezera udrl. Njegovi tovariši so hitro stvorili verigo in ga z velikim trudom potegnili iz ledene vode.

Boks. Svetovni prvak v poluteški teži Jack Delaney je porazil Jamaica-Kida knock out v 3. rundi. — Evropski prvak srednje teže Rene Davos nastopi 17. jan. 1927 v Milanu proti Jack Walkerju v matchu na 12 rund. — Svetovni prvak Gene Tunney bo prišel v kratkem v Evropo, toda se ne bo boksal, ampak razgovarjal s slavnim angleškim pesnikom Bernardom Shaw-om o temi: Boks, plemenita umetnost samobrambe.

Wickey Walker zopet svetovni prvak. V Chicagu sta se borila svetovni prvak s. t. za morec Tiger Flowers in prejšnji sv. prvak

V Uruguayu je nogomet najbolj priljubljen in razširjen sport; ima pa tudi mogoče najboljše moštvo na svetu. Da zaslužio Uruguayci to svoj sloves, so pokazali nedavno v tekmi za južno-amerikansko prvenstvo, kjer so zmagali z 17 : 2 točkami. Najtežjo berbo so imeli s Chilenci, kjer sploh niso mogli dobiti domačega sodnika; vsak se je namreč bal, da ga njegovi rojaki, znani vroče-krvni lokalni patrijoti, v slučaju neuspeha pošeno naklestijo. Slednjič se je vendarle našel sodnik, ki gostom kar treh goalov ni hotel priznati. Pa ti so vseeno zmagali 3 : 1. Sijajno zmago svojega moštva je proslavila mestna občina Montevideo na ta način, da je odredila, da mora celokupni mestni promet počivati eno minuto.

Gospodarstvo.

VPRAŠANJE SLAVENSKE BANKE.

Predstavniki gospodarskih korporacij in organizacij so na sestanku, ki se je vršil dne 30. decembra 1926 v sejni dvorani Kraljeve hranilnice v Ljubljani, po vsestranski in izčrpni razpravi o vprašanju Slavenske banke d. d. soglasno sklenili sledeče:

1. Pozdravlja se namera gospoda ministra trgovine in industrije, da predloži Narodni skupščini osnutek zakona o prisilni poravnavi z omejitvijo na denarne zavode, ki so obvezani javnemu polaganju računov. Gospod minister trgovine in industrije se naproša, da uzakonitev tega osnutka kolikor mogoče pospeši.

2. Povdarja se potreba, da se oba postojeta odbora upnikov Slavenske banke d. d. združita v en sam odbor, ki bo mogel smotnejše in z večjo avtoriteto zastopati interese vlagateljev in drugih upnikov.

3. Deputacija predstavnikov gospodarskih korporacij in organizacij naj obišče gospoda ministra financ in gospoda ministra saobračaja, da jih opozori na izredno važnost vprašanja Slavenske banke. Kraljeva vlada naj se naprosi, da uporabi vsa možna sredstva, da se odgovorni činitelji prisilijo k prispevanju v svrhu sanacije, ter da se na ta način v interesu težko prizadetih upnikov omogoči pravilna likvidacija tega zavoda. Trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu naj se naprosi, da se naši akciji priključi in z nami sodeluje.

4. Na dnevno časopisje naj se naslovi apel, da v interesu stvari o vprašanju Slavenske banke ne prinaša drugih obvestil nego ona, koja prejme od upniških odborov odnosno od pristojnih uradnih mest.

Ljubljana, dne 31. decembra 1926.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Zveza industrijev na ozemlju Kralj. Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani.

DOSPELOST NEKATERIH PERIODIČNIH TAKS.

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

1. **Taksa na reklame.** Dne 15. januarja 1927 poteče rok za plačilo takse na reklame v obliki nepisanih in neslikanih stalnih objav, ki se obešajo na raznih krajih, ali so izdelane na zidovih, ogradah, tramvajih itd., kakor tudi v obliki svetlobnih objav. Če se taksa pravočasno ne plača, znaša kazen trikratno redno takso.

2. **Taksa na kupone ali dividende in na tantijeme.** Od kuponov ali dividend in od tantijem se plačuje po pripombi 5. k tarifni postavki 10. taksa 1%. Takso je plačati v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekoračenje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

3. **Dopolnilno prenosno takso po tarifni postavki 12.** pripomba 12. takse tarife je za leto 1927, kolikor ne presega 500 Din, plačati v celotnem iznosu do dne 31. januarja 1927, ako pa taksa presega 500 Din, je plačati v istem roku prvi četrtletni obrok za leto 1927. Kdor

ne plača te takse v določenem roku, plača poleg redne takse 8% zamudne obresti in kot kazen še dvakratni znesek nepolžene takse.

4. **Taksa za otvorene ali tekoče račune pri delniških družbah.** Do dne 15. januarja 1927 morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu seznamek otvorenih ali tekočih računov v minullem polletju in takso po 20 Din za vsak račun prilepiti na seznamek. — Prepozno plačilo se kaznuje s trikratno redno takso.

5. **Taksa za pravico, da se točijo pijače (točilno takso po tarifni postavki 62.)** je plačati za prvo pomeje 1927 do dne 31. januarja 1927. Zakasnitev plačila se kaznuje s trikratno redno takso.

6. **Letno takso za bitjarde** za leto 1927 v znesku 200 Din je plačati do dne 15. januarja 1927, sicer se pobere kazen v izmeri trikratne redne takse.

7. **Taksa na vozila (avtomobile, fiakerske in polijakerske vozove)** je plačati za leto 1927 v Ljubljani in v Mariboru do konca meseca februarja 1927, v ostalih krajih pa do konca meseca januarja 1927. Na navedena vozila se pobira taksa ne glede na to, ali se rabijo in ali so uporabna. Za zamudna plačila se naloži lastniku vozila kazen v izmeri trikratne redne takse.

8. **Letna taksa po tarifni postavki 214. za odobritev privatnega skladišča po carinskih predpisih v znesku 500 Din** zapade v plačilo do dne 15. januarja 1927. Na zamudna plačila je zaprejena globa v izmeri trikratne redne takse.

9. **Letno takso za žage po tarifni postavki 279.** je plačati do dne 15. januarja 1927. Če kdo nadaljuje delo, preden je plačal to takso, se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

SPLOŠNE DOLŽNOSTI DAVKOPLAČEVALCEV V I. ČETRTLETJU 1927.
(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Vložitev napovedi.

a) **Za dohodnino.** Rok za vložitev napovedi za leto 1927 poteče dne 31. januarja 1927. Do tega roka mora vsakdo čigar dohodki so zavezani dohodnini, vložiti s kolkom za 5 Din opremljeno napoved iz lastnega nagiba brez posebnega poziva, da se ogne zamudnim posledicam § 205 zakona o osebnih davkih. — **Za služek telesnih delavcev (delavk)** ni zavezan dohodnini; zato telesni delavci niso zavezani vlagati dohodninskih napovedi.

b) **za rentnino.** Hkratu z napovedjo za dohodnino je vložiti tudi napoved za rentnino. Za vložitev napovedi za rentnino ne dobi nihče posebnega poziva. Napoved je istakotno zavezana taksi 5 Din. Napovedi za rentnino ni treba vlagati davkoplačevalcem, ki že plačujejo rentnino in svojega bivališča tekom leta 1926 niso izpremenili, ako se njihovi rentnini zavezani dohodki niso pomnožili.

Tiskovine za te napovedi se dobe pri davčnih oblastvih in davčnih uradih.

Komur je nemogoče vložiti napoved v določenem roku, naj s primerno uteme-

ljljvijo pravočasno prosi za podaljšanje roka.

II. Prijave za odmero davka od zaslužka telesnih delavcev (delavk za leto 1927.

1. **Telesni delavci (delavke),** ki opravljajo delo samostalno ali od delodajalca neodvisno (postrežki, dnarnarj, žagarji, ulični prodajalci raznih potrebščin in živil, čistilci čevljev in tem podobni) morajo predložiti brez posebnega poziva gornjo prijavo najkasneje do dne 31. januarja 1927 ter napovedati za služek, ki ga bodo po vsej priliki dosegli v letu 1927.

2. V istem roku morajo vložiti prijavo delodajalci za svoje telesne delavce, če ne odvajajo davka z mesečnim ali četrtletnim seznamkom in končno vsi zasebniki za svojo služinčad. V prijavi je navesti za vsakega posameznega delavca zaslužek, ki ga bodo predvidoma v letu 1927 dosegli.

3. **Delodajalci,** ki odpremljajo pobrane zneske z mesečnimi seznammi (industrijska, rudarska, gradbena, železniška, hotelska, restavracijska in trgovska podjetja, slednja ako kupčujejo »na debelo« ali »na debelo in na drobno« (morajo opremiti pobrane zneske in predložiti sezname najkasneje do 14. vsakega meseca, delodajalci pa, ki odvajajo pobrane zneske s četrtletnimi izkazi, (vsi ostali delodajalci) pa tekom 14 dni po preteku vsakega četrtletja.

Delavci (delavke), ki niso dovršili 18. leta, ali, ki so prekoračili(e) 65. leto starosti, niso zavezani davku od zaslužka telesnih delavcev. Prijave po točki 1. in 2. so zavezane kolku 5 Din.

III. Davek na poslovni promet.

1. **Davkoplačevalci,** katerih promet v letu 1926 ni dosegel zakonito določene meje 360.000 Din in ni bil manjši od 15.000 Din, potem vse svobodne profesije, ne glede na velikost opravljenega prometa, so dolžni do dne 31. januarja 1927 vložiti predpisano prijavo, ne da bi čakali na poseben poziv. Napovedati je promet leta 1926. Prijava za davek na poslovni promet so zavezane taksi 5 Din ki se nalepi na prijavo.

2. **Vsa podjetja,** zavezana javnemu polaganju računov, družbe z omejeno zavezo in vsi oni obrati in ena podjetja, katerih promet je presegal v minullem letu 360.000 Din, morajo voditi knjigo opravljenega prometa in predložiti v 30 dneh po preteku vsakega četrtletja prijave ter hkratu plačati odpadajoči 1-odstotni davek na poslovni promet.

3. **Davkoplačevalci,** ki so bili že v letu 1926 zavezani voditi knjigo opravljenega prometa, so dolžni predložiti prijavo in plačati davek na poslovni promet za IV. četrtletje 1926 do dne 30. januarja 1927.

IV. Naznanilo o izplačanih službenih prejemkih.

Vsakdo, ki izplačuje službenih prejemkov na leto za eno osebo več nego 5000 Din, je dolžan, ako ta oseba ni zavezana davku na zaslužek telesnih delavcev, vložiti za odmero dohodnine naznanilo o izplačanih službenih prejemkih v I. 1926 do konca meseca januarja 1927.

Za to naznanilo ni plačati nobene takse.

V. Razgrnitev predpisanih izkazov in prizivni roki.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v IV. četrtletju 1926 bodo predpisani izkazi razgrnjeni prvih 15 dni meseca januarja 1927, kolikor niso bili davčni zavezanci opozorjeni na razgrnitev izven tega roka.

Prizivni rok se pričeta s 16 dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

VI. dospelost direktnih davkov.

Dne 1. februarja 1927 dospo v plačilo neposredni davki za I. četrtletje 1927. Davčni uradi so upravičeni jih prisilno izterjati, če se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, in zaračunati poleg 8 odstotnih zamudnih obresti še za opomin po 1 paru od vsakega dinarja davčnega zastanka.

VINSKI SEJM IN RAZSTAVA V LJUTOMERU.

Krizi našega vinogradništva skušajo razne gospodarske korporacije od pomoči s tem, da prireajo vinski sejme in razstave. Tako so se vršili vinski sejmi že na večih krajih in to z boljšim ali slabšim uspehom. V Ljutomeru, središču slovenskega vinarstva, se je pred kratkim sestavil odbor iz zastopnikov gospodarskih organizacij in občin, da pripravi vse za vinski sejm in razstavo v Ljutomeru. Ljutomerski vinogradniki in vinogradska veleposestva so si edini v tem, da treba po taistih vinskih sejmih na raznih krajih začeti z delom tudi v Ljutomeru, ki je po sloveu svojih vin najprimernejši kraj, kjer naj vinski trgovec in gostilničar spoznata dobroto ljutomerske kapljice. Zato so se odločili, da priredijo vinski sejm in razstavo v četrtek dne 3. marca 1927, ko bo vino letnika 1926 po prvem pretakanju že čisto. — Ze zdaj opozarjamo interese na ta dan. Podrobnosti še sledijo.

To in ono

RAINER MARIA RILKE UMRL.

V sanatoriju pri Montreuxu je umrl največji sodobni nemški lirik Rainer Maria Rilke.

Rainer Maria Rilke se je rodil dne 4. decembra 1875 v Pragi ter je bil potomec stare koroške plemiške rodbine. Njegov oče je bil oficir. Vtaknil je, kot je bila takrat navada, svojega sina v kadetnico. Po končanih študijah je živel Rainer Maria Rilke v Pragi, Monakovem in Berlinu in končno v Rusiji, kjer se je pozlobil v slovansko dušo. Leta 1901 je bil dalje časa v Wörpswodu, nato pa v Meudonu pri Parizu. Tam se je seznanil s svojo poznejšo soprogo, ki je bila učenka Rodina. Potom n'e se je seznanil tudi z umetnikom ter postal pozneje njegov tajnik.

Rainer Maria Rilke se je pričel udejstvovati na literarnem polju že kot 19 leten mladnik. Leta 1894 je izdal »Leben und Lieder«, 1896 »Larmopfer«, 1897 »Traumgekrönte«, 1899 »Zwei Prager Geschichten«, 1900 drama »Das tägliche Leben« in »Buch der Lieder«. V letih 1899, 1902 in 1903 je izšel v treh delih »Das Studentenbuch«, leta 1905 monografiji »August Rodin«, »Worpsweder Künstlermonographien« in »Die Weise von Liebe und Tod des Cornets Christian Rilke«, 1907 »Neue Gedichte«, 1909 »Requiem«, 1910 »Aufzeichnungen des Walter Lawids Brigge«, 1913 »Das Marienbuch«.

Ob izbruhu svetovne vojne je pesnik umolknil, šele leta 1923 je izdal zbirko »Sonette an Orpheus« in »Duineser Elegien«. Poslednja zbirka je nastala, kot že ime pove, ob Adriji, pri Devinu ter je rezultat efekta

Iz tega lahko razvidimo, s kako točnostjo so bile — in so še sedaj — sestavljene te vprašalne pole, ki se tičejo rekvizicij.

Vsakdo mora vedeti — in to je gola resnica — da so nemški agenti izvršili to delo za vse občine Francije.

Nekateri izmed teh agentov so bili etapno naseljeni v deželi, drugi pa so po njej potovali. Kakršnokoli službo pa so vršili, vsi so bili pod komando nemškega centralnega špijonažnega urada v Tiergartenu, kamor so morali pošiljati svoje nabrane podatke.

Inspektorji teh agentov so vse te podatke na licu mesta še enkrat pregledali, in če so videli, da so pravilni, so jih poslali v Berlin.

Tam so uredili vprašalne pole po oblastih in po srezih, tako da so Nemci do zadnje gorske vasi natančno bili informirani o vsem našem narodnem imetju.

Kot vidimo, je bilo to delo skrajno natančno izvršeno.

Sicer pa ti agenti niso vršili samo tega posla. V istem času, ko so prešpijenerali vso imovino naroda, predvsem natančno v obmejnih pokrajinah, so tudi bili v službi nemškega kartografskega oddelka in na poseben način izpopolnjevali zemljevide velikega nemškega generalnega štaba.

(Dalje prihodnjič.)

Ch. Lucietto:

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Podatki uradnika št.

Statistični pregled.

Imena krajev.	razpisni pregled.																živila		krma	gore	O p o m b a.														
	prebivalstvo	vozovi	mlini	p. karje	razpoložljiv pr stor		letna produkcija	letna produkcija v sloh																											
					za stanovanje	za slabo																													
Vasi, naselbine, kraji, gradovi,	razpisni občin	stanujoče v kraju	celotno svetlo	h še	konji	m. zgi	2 kolesni	4 kolesni	rojala z vina	ovce	svinje	št. vilo	koliko zmeljejo v 24. urah	št. vilo	koliko sp. č. o v 24. urah	vodnjaki	vodnjaki za kapnico	vojni. ki s tekočo vodo	oficij v	mošiva	konjev	mož	konj v	pšenica in rž	ječm. in oves	krompir in p. sušena z. l. njava	vino in tebočnik	ž. anje	seno	slama	drva	premoj	podkovači	konjari	Do ločiti za vsak kraj letni čas, ko se radi nakupovanja zalo ge žita zmanjšajo.

Do ločiti za vsak kraj letni čas, ko se radi nakupovanja zalo ge žita manjšajo.

krasote tamkajšnjih krajev na pesnikovo dušo.

Ustvaritev moža.

Indijska pripovedka.

Ko je vsemogočni Megadeva ustvaril svet, se je spustil iz nebes na zemljo, da se raduje ob pogledu na svoje delo. Ko je letel nad zemljo, je nastal topel veter. Drevesa so se priklanjala z vrhovi in bele lilije so pričele cveteti.

Megadeva je utrgal lilijo in jo vrgel v morje. Veter je odpihal valove in pokril lilijo z njihovo peno. Tedaj je nastala iz pene žena — nežna kot lilija, lahka kot veter, varljiva kot morje in ravno tako nestalna kot pena valov. Žena se je najprej pogledala v vodo in vzkliznila: »O, kako sem lepa.«

Nato se je ozrla in rekla: Kako lep je vendar svet!

Žena je pohačala po gozdovih in polju in vse jo je občudovalo — vendar ni nihče tega na glas povedal. To jo je raz-

jezilo in je zaklicala: »Megadeva! Ustvari si me lepo in nihče mi ne sme tega priznati.«

Megadeva je slišal ženine tožbe in je ustvaril ptice. Te so prepevale pe-mi o ženini lepoti. Žena jim je prisluškovala in se je veselila. Naslednjega dne pa se je tega že naveličala in je vzkliznila: Megadeva! Navdušene pesmi slavijo mojo lepoto. Toda kaj imam od te lepote, če ni nikogar, ki bi me hotel objeti in se priviti k meni?!

Tedaj je Megadeva ustvaril lepo vitko kačo. Objela je ženo in se spustila k njenim nogam; za kratko dobo je bila žena zadovoljna, nato pa je zaklicala: »Tako sem lepa in tako poželjena vredna!

Opevajo me, objemajo me, leže mi pred nogami in posnemajo me. Občudujejo me in zavidajo, tako, da sem se začela bati. Kdo naj me brani, če bi me kdo hotel kaj hudega?«

Megadeva je ustvaril mogočnega leva,

ki je varoval ženo. Žena je tri ure mirovala, nato pa je zaklicala:

»Le, a sem! Ukladijo me, jaz pa nimam ničesar, ki bi ga gladi. Saj vendar ne morem božati mogočnega in groznega leva!« In že je stal pred njo pes, ki se ji je priel prilizovati in laskati.

Sedaj je imela žena vse, kar je hotela in ni vedela nič več zahtevati, — zato se je razjezila in da da svoji jezi duška, je udarila psa, pes je zalajal in zležal; žena je udarila leva, ta je zatulil in odšel; stopila je kači na rep, ta je hitro splezala proč; zakričala je nad pticami, te so odletele.

»Ah, kako sem nesrečna!« je zaklicala trnasta žena. »Božajo me in slavijo, če sem dobre volje, komaj pa postanem slabe volje, zbeži vse proč in jaz ostam sama. O, vsemogočni Megadeva, prosim te zadnjikrat, ustvari mi bitje, ki se mi bo laskalo, me objemalo, božalo, me varovalo, mi služilo, ki pa ne bo imelo poguma zbežati proč, kadar

bom slabe volje, nad katerim bom mogla znositi svojo jezico in ki bo vse to porpeljivo prenasalo.«

Megadeva se je zamislil in ... ustvaril — moža!

Švedski humor.

Znanstveni snubač. »Gospodična, vi ste zvezda večernice!« — Ona: »Vi ste prvi, ki mi to rečete.« On: »Dovolite torej, da prejemem zato običajno astronomsko nagrado.« — Ona: Kaj mislite s tem?« — On: »Da dam novo odkriti zvezdi svoje ime!«

Stara devica: »Novega pravopisa sem se hitro priučila, da me ne bo morda smatral kdo za starejšo gospodično.«

Kovačič: Cestitam, gospod Mlinar, čul sem, da ste dobili trojke, to se pač redko zgodi! Mlinar: Da, kar sam ne morem verjeti, toda, zdi se mi, da se je to zgodilo vsled tega, ker je čitala moja žena pred letom dan Dumas jeve »Pri mušketirju«.

Kovačič: Jo urnih krakov odkuri. Mlinar: Zakaj pa vendar neenkrat bežite. Kovačič: »Moja žena čita ravno v tem trenutku »Ali Baba in štirideset roparjev.«

Harvard Kipling

Knjiga o džungli.

»Počasi, počasi!« mu je zaklicala Kaa. »En zob ne umori stokrat, razen naočarkin, in mnogi rdeči psi so hitro dospeli v vodo, ko so videli Malo ljudstvo vsajati. Vsi ti so neopikani, neranjeni.«

»Potem bo veliko več dela za moj nož. Ej! Kako gre Malo ljudstvo za nami!« Mowgli se je znova potopil. Vodna gladina je bila pokrita z divjimi čebelami, ki so mrko brenčale in vse opikale, kar so le našle.

»Z molkom ni bilo še nič izgubljenost,« je rekla Kaa — njenih luskin ni mogel prodreti noben pik — in ti imaš še celo noč za lov pred seboj. P. slušaj, kako tulijo!

Skoraj polovica krdela je videla past, v katero so se zaleleti tovariši; ta polovica se je obrnila ostro v stran in se zagnala v vodo tam, kjer je tesna prehajala v strm breg. Njihovo togo kritanje in grožnje zoper drevesno opico, ki jih je zvalila v tako sramoto in nesrečo, se je pomešavalo s tulenjem in renčanjem onih, ki jih je bilo Malo ljudstvo lažnovalo. Na bregu ostali je bila smrt in vsi rdeči psi so vedeli to. Tok je gnal krdelo seboj vedno dalje proti Maki miru; ampak celo do tja jim je sledilo Malo ljudstvo in jih

55

pognalo zopet v vodo. Mowgli je slišal celo glas brezrepega vodnika, ki je klical svojo ljudstvo, naj vztraja in pobije vse volke v Seoneeju. Vendar Mowgli ni tratil časa s poslušanjem.

»Nekdo ubija v temi za nami!« se je zadržal rdeči pes. »Tukaj je okrvavljena voda!«

Mowgli se je bil potopil liki vidra, potegnil mimo-plavajočega rdečega psa pod vodo, preden je ta mogel odpreti usta; temni, oljnat obroč so se vzdigali v Maki miru, ko se je truplo prikazalo po strani ležeč na vodni gladini. Rdeči psi so se skušali okreniti, toda tok jih je nesel naprej; Malo ljudstvo jim je švigalo okrog glave, v zgoščeni se temi spredaj pa so slišali bojni klic seoneeskega krdela, ki je postajal vedno glasnejši in krepkejši. Vnovič se je Mowgli potopil; iznova je rdeči pes izginil pod vodo in mrtev zopet priplaval na vrh, in iznova se je vzdignil krik in vik v ozadju krdela; nekateri so tulili, da bi bilo najboljšje, da bi se podali nabreg, drugi so pozivali vodnika, naj jia pelje nazaj v Dekkan, drugi zopet pa so klicali Mowglija, da naj se pokaže, da ga ubijejo.

»Z dvema železcema in mnogo glasovi prihajajo v boj,« je rekla Kaa. »Ostalo delo naj izvrše tvoji bratje niže spodaj. Malo ljudstvo se vrača k počitku, in tudi jaz se podam počivat. Volkovom ne ponagam.«

Ob bregu je prišel volk po treh nogah; s akal je sempatja, držal meča ob tleh, grbast hrbet in po-

maljal noge v zrak kot da bi se igral z mladiči. Bil je Won-tola, zunanjik, ki ni zinil besedice, ampak se je poleg rdečih psov v vodi tako igral. Ti so bili sedaj že dolgo v vodi; plaval so utrujeno, kožuh so imeli vsi premočen in težak, rep jim je bil kakor gora; bili so tako utrujeni in tako pretreseni, da so tudi oni bili tiho in samo opazovali ono dvojico žarečih oči, ki so se premikale pred njimi.

»Tele ni dober lov,« je dejal eden nazadnje.

»Dober lov!« je viknil Mowgli, ki se je drzno prikazal ob zver, ji zasadil nož za pleča in se hitro umaknil, da ne bi pes v poslednjem dihljaju še šavnil po njem.

»Ali si tam, človeški mladič?« je zaklical Won-tola z brega.

»Vprašaj mrtve, zunanjik!« je odvrnil Mowgli. »Ali ni nobeden priplaval dol po reki? Tem psom sem nabasal usta z nesnago; speljal sem jih ob belem dnevu in njihov vodnik je brez repa; ampak tu aj jih je še nekoliko zale. Kam naj jih naženem?«

»Bom še malo počakal,« je odgovoril Won-tola.

»Dolga bo še tema, potem pa bom lahko dobro videl.« Vedno bliže je prihajalo lajanje seoneeskih volkov. »Krdelo, vse krdelo je prišlo v boj!« Ovinek reke je splaval rdeče pse proti plitvinam in sipinam seoneeskih brlogov.

(Dalje prihodnjé.)

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo
v vseh opremlj

metatam pletilni stroj DUBIED

»vse v ročnem in električnem«
večletna garancija

Garancija za popravilo
druge cene, tudi za stroje.

Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Proda se ceno
»Mayerjev Lexikon« 5. izdaja in »Weltall und Menschheit«. Naslov po ve uprava lista.

Instrukcije
išče visokošolec. Ponudba be prosil na upravo lista pod »Dober uspeh«.

„GROM“ CARINSKO POSREDOVŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče nosle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe sp. in h. voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

➔ **ZAHTEVAJTE PONUDBO!** ➔

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Širite „Narodni Dnevnik“!

TRIKO-PERILLO
za moške, žene in otroke,
volna v raznih barvah, rokavice,
nvgavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni ročni palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, in orvce
edino le pri tvrdki

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika.
Najnižje cene! Na veliko in malo!

Mali oglasi.
Za vsako besedo se plača 50 par. za debelo tiskano pa Din 1.—

Gospodinja
išče mesarja pri dobrih gospodu evoni, vdevo dvema ali tremi otroci. Vajena je vseh hišnih del kakor tudi šivanja. P. nudbe prosil na upravo lista pod »Dobra gospodinja«.

Se nekaj zabojev lepili jabolk
ima v zalogi po ugodni ceni »Ekonom«, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Dobro znana tvrdka
kupi vsako množino bukovega oglja in suhih bukoveh drv. Ponudbe: casella postale 341, Trieste

KOKS-ČEBIN
vrednosta 1/11. - Tel. 58

Kontoristinja
vešča vseh pisarniških del ter obvlada perfektno hrvaški in nemški jezik. Iščee primernege mesta v pisarni. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosil na upravo lista pod »Marilica«.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala:

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Plju, Sarajevo, Split, Gorica, Trst. AGENCIJA: Logatec.

Delniška glavica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št.: 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse bančne posle.